

Estudi encarregat a
Elisenda Forés i Català

Òrgan d'autoregulació de la professió periodística a Catalunya que vetlla pel
compliment del Codi Deontològic
Més informació a: www.cic.periodistes.cat
cic@periodistes.cat Tel.608.68.40.04

Com comunicar la crisi climàtica?

Estat de la qüestió i recomanacions deontològiques per a periodistes

En una societat sobreestimulada, els mitjans de comunicació tenen un rol essencial en la difusió rigorosa, científica i mobilitzadora de la crisi climàtica. Amb la intenció d'escurçar distàncies entre l'àmbit comunicatiu i el científic, aquest estudi fa un repàs dels impactes de la crisi climàtica a Catalunya des de quatre àmbits clau, a més d'examinar el perfil de l'audiència interessada en aquesta temàtica. A través d'entrevistes a cinc professionals de l'àmbit periodístic, científic i institucional, el treball assenyalava les principals mancances de les cobertures periodístiques actuals vinculades a la crisi climàtica, proposa un glossari terminològic i conclou amb onze recomanacions deontològiques per guiar els professionals de la informació en la cobertura de la crisi climàtica.

Amb el suport de

 **Generalitat
de Catalunya**

Índex

Preàmbul 3

Sobre l'autora 3

Entrevistats 4

Àmbit científic 4

Àmbit periodístic 5

Àmbit institucional 5

Estat de la qüestió mediambiental a Catalunya. Quatre àrees claus: biodiversitat, salut, economia i migracions 6

Quines conseqüències té la crisi ecològica en la biodiversitat? 8

Quines conseqüències té la crisi ecològica en la salut? 10

Quines conseqüències té la crisi ecològica en l'economia? 12

Quines conseqüències té la crisi ecològica en les migracions? 15

Quina importància tenen els mitjans de comunicació en la narració de la crisi ecològica? 17

Qui hi ha darrere els consumidors de notícies climàtiques? 19

Reuters Institute: Informe sobre notícies digitals 19

Guia d'estil de 'The Guardian' 21

Posar-ho en pràctica 22

La narració de la imatge 22

Els condicionants per la cobertura 23

El poder de la paraula 25

Glossari terminològic 27

Estudi de cas 31

Recomanacions deontològiques pel tractament informatiu de la crisi climàtica 35

Referències 40

Preàmbul

En els darrers anys diferents organismes s'han vist empesos a assumir que la crisi climàtica no són estadístiques futuribles, sinó una evidència palpable i patida a cada racó del planeta. Institucions internacionals, governs, organitzacions i, inclús, empreses —encara que només fos de cara a la galeria— d'arreu del món, han fet espai a les seves oficines per incorporar professionals que, en un grau o un altre, pensin en el primer canvi climàtic en tota la història planetària provocat per l'ésser humà.

De la mateixa manera que ha passat en molts altres sectors, l'immersió en la perspectiva climàtica ha agafat als mitjans de comunicació a contrapeu. La falta d'una tradició ambiental, la manca d'un vocabulari precís, l'exigència de les rutines de treball a contrarellotge i la desconexió amb una temàtica llunyana al perfil social humanístic dels professionals de la informació dificulten un tractament informatiu de la crisi climàtica adequat.

Davant l'evidència que la comunitat científica qualifica de situació «d'alarmant»¹ i l'auge dels discursos demagògics —impossibles de desvincular d'interessos polítics i econòmics—, és vital que els professionals de la comunicació tinguin a l'abast les eines necessàries per poder tractar un dels majors reptes que afronta la humanitat.

En aquest sentit, el Consell per la Informació de Catalunya ha volgut realitzar aquest estudi amb una doble voluntat: analitzar la cobertura de la crisi climàtica en els darrers anys, i fer una proposta de recomanacions deontològiques que serveixi com a guia pels professionals de la informació a l'hora de narrar notícies vinculades a la crisi climàtica.

Sobre l'autora

ELISENDA FORÉS
I CATALÀ

(Barcelona, 2001). Graduada en Periodisme per la Universitat Autònoma de Barcelona. L'any 2023 va obtenir la distinció de matrícula d'honor i el premi Arcadi Oliveres al millor treball del grau de Periodisme per la seva recerca sobre la cobertura mediàtica de la crisi climàtica a TV3. També s'ha format en crisi climàtica a la Universitat de Radboud (Nijmegen, Països Baixos), actualment està cursant el màster Ciència i Tecnologia de la Sostenibilitat (UPC) i forma part del grup consultiu ecosocial de joves del Govern de la Generalitat de Catalunya.

Des del 2023 és periodista al *Diari ARA* i està vinculada a diferents projectes periodístics i audiovisuals arreu del territori. Paral·lelament, continua el seu desenvolupament professional en l'àmbit de la crisi climàtica a través d'accions com la presentació del *Decàleg pel tractament informatiu de la crisi climàtica* a la III Jornada d'Ètica Periodística del Col·legi de Periodistes, celebrat l'any 2023, i en l'elaboració d'aquest document, que aporta un decàleg deontològic per tractar periodísticament aquesta problemàtica global amb rigor, ètica i coneixement científic.

¹ Terme emprat per l'Organització Meteorològica Mundial per descriure la tendència dels darrers deu anys (WMO, 2023). També ha estat usat per l'ONU en diferents ocasions (ONU, 2023).

Entrevistats

Àmbit científic

CARLOS BARRIOCANAL

(Zurich, Suïssa 1969). Llicenciat el 1998, va incorporar-se l'any següent com a professor associat a la Universitat de Barcelona al Departament de Geografia Física i Anàlisi Geogràfica Regional. També va assumir la direcció de l'àrea de medi ambient en una empresa turística de la Costa Brava (2000-2009). El 2003 va doctorar-se en Geografia per la Universitat de Barcelona i va continuar compaginant la feina amb la docència des de la Universitat de Girona. Actualment, és professor del màster en Planificació Territorial i Gestió Ambiental de la UB i professor adjunt de diverses escoles de turisme de Catalunya.

Les principals línies de recerca estan relacionades amb la migració d'ocells a la conca mediterrània, l'establiment d'indicadors de canvi global als boscos equatorials, la capacitat de càrrega del turisme en espais naturals i la conservació de plantes dels ambients dunars.

OLGA ALCARAZ SENDRA

(Barcelona, 1969). Doctora en física i professora del Departament de Física de la Universitat Politècnica de Catalunya, així com membre de l'Institut de Recerca Universitària per a la Ciència i Tecnologia de la Sostenibilitat de la mateixa universitat. Actualment, imparteix docència en les àrees de Física i Sostenibilitat i també coordina el Màster en Ciència i Tecnologia de la Sostenibilitat de la Universitat Politècnica de Catalunya.

El 2014 Alcaraz va reorientar la seva activitat en la recerca i, juntament amb el professor Josep Xercavins, va fundar el Grup de Recerca sobre la Governança del Canvi Climàtic, el qual dirigeix actualment. L'objectiu del grup és establir connexions entre el coneixement científic sobre canvi climàtic i l'àmbit polític, amb la finalitat de contribuir a revertir l'actual crisi climàtica. Ha dut a terme diversos estudis sobre el pressupost de carboni i la seva distribució segons criteris de justícia climàtica. Paral·lelament, participa com a observadora en les conferències de la Convenció Marc de les Nacions Unides sobre el Canvi Climàtic.

Àmbit periodístic

CORI CALERO

(Lleida, 1975). Amb estudis de filologia catalana a la Universitat de Lleida i llicenciada amb periodisme a la Universitat Pompeu Fabra, va començar la seva carrera periodística en l'àmbit local. El 1998 va introduir-se al món de la televisió com a reportera i també ha estat al capdavant de diferents documentals i programes ambientals com *De la Terra o Espai Terra*. Actualment, és periodista als serveis informatius de TV3 a la secció de Societat i especialitzada en les cobertures ambientals i de crisi climàtica, matèria en la qual s'ha format en els cursos liderats Per l'ONU *Mastering International Climate Negotiation*, *How to explain Climate Change* i *Climate and Health*.

La seva tasca per la divulgació de la crisi climàtica li ha valgut diferents reconeixements com el Premi Trajectòria en Divulgació de la Biodiversitat l'any 2023, el mateix any el Festival de Cinema de Medi Ambient Suncine li va fer entrega del premi especial Sol d'Or i, l'any següent, va rebre el Premi periodisme per la seva tasca de divulgació i generació de consciència sobre l'emergència climàtica a través del Clúster d'Energia Eficient de Catalunya.

SÒNIA SÁNCHEZ

Llicenciada en periodisme a la Universitat Autònoma de Barcelona i amb un postgrau de Comunicació en Conflictes i Pau per la mateixa universitat, ha treballat en diferents mitjans de comunicació, així com en el gabinet de premsa del Departament de Presidència de la Generalitat de Catalunya.

Des del 2011 treballa a la *Diari ARA* i des del 2014 ho fa des de la secció d'Internacional especialitzada en el marc de la crisi climàtica. Sobre aquest àmbit, s'ha format a través de l'Oxford Climate Journalism Network i el curs *Climate Change: The Science* per la Universitat d'Exeter.

Àmbit institucional

GABRIEL BORRÀS

(Barcelona, 1964). Llicenciat en Biologia l'any 1987 ha dedicat la seva vida professional al món de l'aigua. El 1992 va ingressar a l'Agència Catalana de l'Aigua des d'on ha treballat en la depuració d'aigües residuals i en la planificació de l'aigua a Catalunya. El març del 2011 va especialitzar-se en matèria climàtica com a responsable de l'Àrea d'adaptació de l'Oficina Catalana del Canvi Climàtic de la Generalitat de Catalunya, tasca que va ocupar fins al 2024.

Paral·lelament, també ha estat el coordinador tècnic del projecte Life MEDACC (2013-2018), així com ha dirigit la redacció de la nova Estratègia Catalana d'Adaptació al Canvi Climàtic, horitzó 2030 (ESCACC30). El gener del 2025 va retornar a l'Agència Catalana de l'Aigua com a responsable de Canvi Climàtic.

Estat de la qüestió mediambiental a Catalunya

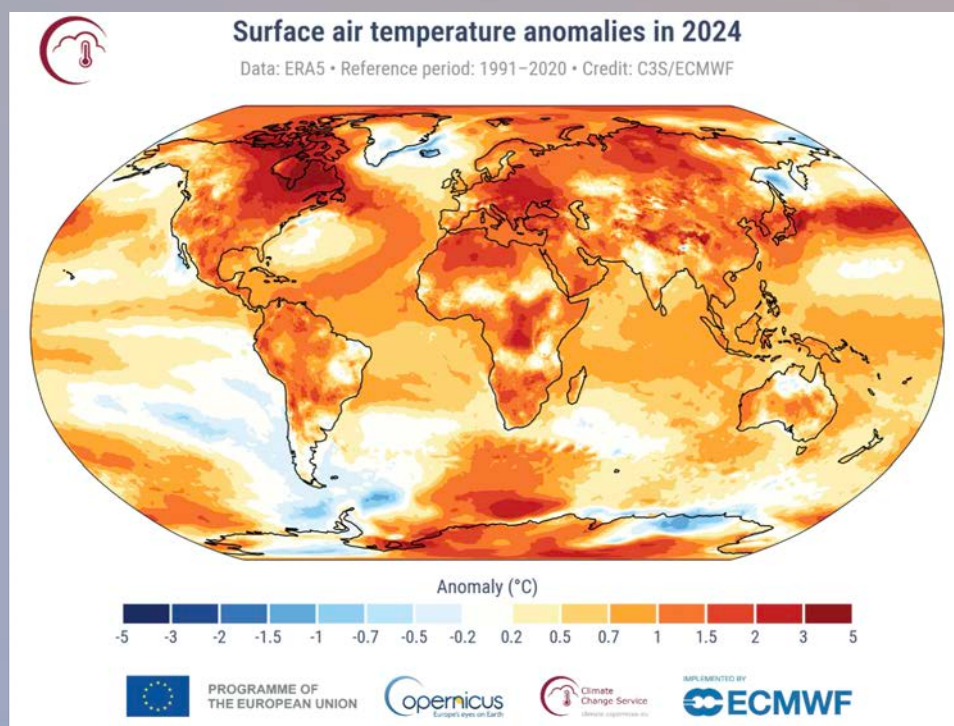
Quatre àrees claus: biodiversitat, salut, economia i migracions

Tot i que la crisi climàtica afecta tots els racons del planeta, les conseqüències d'aquesta crisi no impacten de la mateixa forma ni grau arreu d'aquest. L'Intergovernmental Panel of Climate Change (IPCC) va publicar un estudi detallant les zones del món més sensibles a les conseqüències de la crisi climàtica. En l'informe s'alertava que tots aquells territoris limítrofs amb el mar Mediterrani formaven part dels anomenats *hotspots* [punts calents], juntament amb altres zones del món com l'Àrtic. Aquesta distinció implicava un toc d'atenció perquè els diferents actors polítics, econòmics i socials prenguessin mesures de mitigació i adaptació urgents per fer front als

impactes de l'emergència climàtica (IPCC, 2022).

Un estudi de la Universitat Politècnica de Catalunya presentat al Congrés Internacional de la European Meteorological Society ha proporcionat noves dades sobre la projecció de les conseqüències ambientals que patirà l'Estat espanyol fins al 2050. L'informe aporta unes conclusions molt més precises i crítiques que allò que fins ara havien previst els informes d'escala global. Mentre que avui dia la temperatura del planeta ha augmentat de mitjana 1,19 °C des del 1970, a l'Estat espanyol l'ascens ha sigut de 3,27 °C en aquest mateix

període (Copernicus, 2024). Però la gravetat de les conclusions de l'informe radica en la projecció fins al 2050: l'Estat experimentarà un increment de temperatura d'1,5 °C respecte a la temperatura actual. Per tant, es produirà un ascens total acumulat de més de 4,5 °C (UPC, 2024). Segons la doctora en Física i coordinadora del Màster en Ciència i Tecnologia de la Sostenibilitat de la Universitat Politècnica de Catalunya Olga Alcaraz,

Anomalia de la temperatura de l'aire en superfície el 2024 en relació amb la mitjana del període de referència 1991-2020. Dades: ERA5. Crèdit: C3S / CEPMPM.

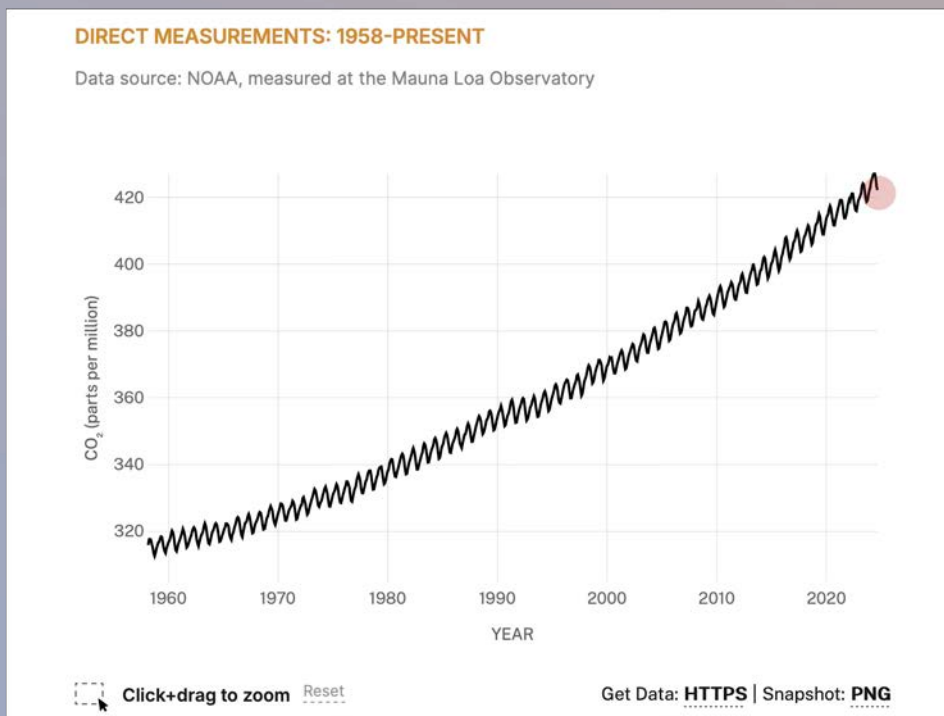
La situació actual és d'emergència i transversal a diferents àmbits. En el cas de l'emergència de la covid també vam tardar una mica a assumir que allò era una emergència, però quan ho vam tractar com a tal i es van prendre mesures dràstiques es van evitar moltes morts. El mateix passa amb l'emergència climàtica. Les actuals polítiques no s'ho estan prenent prou seriosament. L'evidència científica hi és. Cal més consciència i acció. (2024)

Aquestes dades superen àmpliament l'1,5 °C fixat a l'Acord de París com a topall d'escalfament global respecte a la mitjana del període preindustrial i també les projeccions d'increments crítics de 2°C i 3°C.

Malgrat que s'estan aplicant polítiques per fer front a la crisi climàtica, aquestes accions no responen ni de lluny el grau d'urgència i ambició que marquen els escenaris de l'IPCC per poder estabilitzar l'augment de temperatura. Penso que amb la dinàmica actual anem cap a un augment de temperatura de més de 3 graus a final de segle. Això és un desastre molt gran. (Alcaraz, 2024)

Quant a les afectacions territorials arreu de l'Estat espanyol, Catalunya i les Illes Balears són dues de les comunitats autònomes més exposades a les conseqüències de la crisi climàtica. Fins i tot, s'apunta que se substituirà l'actual clima mediterrani per un de similar al **semidesèrtic**². De ser així, les zones més afectades seran **Ponent**, l'interior de les **Terres de l'Ebre**, i l'illa de **Mallorca**. Aquesta anàlisi assenyala les diferents afectacions: l'augment de la temperatura, la presència usual de sequeres, la manca de regularitat en les precipitacions i l'augment de la probabilitat de fenòmens meteorològics extrems. De fet, a partir de l'anàlisi del comportament de les estacions a Catalunya, es pot apreciar un avançament de les condicions estiuenques al final de la primavera i, sobretot, un endarreriment de l'inici de la tardor. Aquesta situació no forma part de prediccions futures, sinó que es fonamenta en l'anàlisi del comportament meteorològic dels darrers anys. Si es compara el clima actual de l'Estat Espanyol amb el del 1971, els estius s'han allargat 36 dies, ha augmentat el nombre de nits tropicals anuals en les zones de la costa mediterrània a trenta i s'ha registrat un increment general d'onades de calor (UPC, 2024).

Aquest augment de la temperatura mitjana, tant a la zona mediterrània com arreu del planeta, està estretament vinculat a la concentració de **gasos d'efecte hivernacle** a l'atmosfera. Segons el portal web de la Secretaria d'Acció Climàtica de la

Font: NASA (desembre 2024)

² Consulteu el glossari terminològic «temps meteorològic i clima» en aquest mateix document.

Generalitat de Catalunya, aquests gasos són els següents:

- Diòxid de carboni (CO₂)
- Metà (CH₄)
- Òxid nitrós (N₂O)
- Vapor d'aigua
- Ozó
- Halocarburants

El diòxid de carboni, el metà, l'òxid nitrós i el vapor d'aigua es troben de forma natural a la composició de l'atmosfera. L'activitat industrial que utilitza la crema de combustibles fòssils allibera grans quantitats de diòxid de carboni i òxid nitrós, mentre que el metà es genera, principalment, com a resultat de l'activitat agrícola i ramadera. Els halocarburants són d'origen antropogènic³ i es van començar a fabricar a partir dels anys quaranta.

Un dels reptes més grans a afrontar a Catalunya és la necessitat d'abandonar els combustibles fòssils. A Catalunya, on en fem més ús és en l'àmbit de transport. Cal reduir el nombre de cotxes a les ciutats, sobretot en els grans nuclis urbans. Cal anar a un nou paradigma pel que fa a la mobilitat. (Alcaraz, 2024)

Actualment, s'han assolit les 428 ppm (partícules de CO₂ en parts de milió a l'atmosfera), mentre que a mitjans del segle XX el valor era de 315ppm. Aquestes dades representen un creixement exponencial i són encara més alarmants si s'observen les estadístiques anteriors al 1911. Durant segles i fins a principi del segle passat, la concentració de partícules de CO₂ a l'atmosfera s'havia mantingut estable —més enllà de les lleugeres fluctuacions estacionals— i s'estava lluny de superar el llindar dels 300ppm. Aquest canvi de paradigma se situa a l'inici de l'època industrial (segle XVIII), quan incrementa **l'explotació dels recursos naturals** a causa de l'activitat humana. Aquest canvi de model econòmic i social ha suposat que actualment, a escala global, respirem un 50% més de partícules de

CO₂ que el 1750 (NASA, 2024). La concentració de partícules d'aquest gas a l'atmosfera assenyalava dues conseqüències principals: l'increment de CO₂ com a agreujant de l'efecte hivernacle i, conseqüentment, l'augment de la temperatura planetària; i, per altra banda, la certesa que s'està duent a terme una crema abusiva de combustibles fòssils, que a la vegada també emeten —més enllà de CO₂— elements perjudicials per a la salut com les partícules en suspensió, l'ozó i els òxids de nitrogen i de sofre, entre altres.

Quines conseqüències té la crisi ecològica en la biodiversitat?

La vida humana se sustenta en la biodiversitat i conèixer el seu estat és clau per diagnosticar la salut humana i planetària. En aquest sentit, el Conveni sobre Diversitat Biològica (CDB), integrat per cent noranta-cinc Estats i la Unió Europea, van establir el Living Planet Index com a mesura de referència de l'estat de la diversitat biològica mundial basat en les tendències poblacionals d'espècies vertebrades en hàbitats terrestres i aquàtics.

Al llarg de la història planetària han tingut lloc diferents extincions massives, totes elles han estat produïdes per efectes externs. Ara, per primera vegada a la història de la Terra, l'actual pèrdua de biodiversitat general és causada per una espècie animal que habita la Terra, els humans. Malgrat l'abast de la situació hi ha factors que poden dificultar la presa de consciència de la situació actual, com la desconexió de part de la població amb l'entorn natural, la pèrdua d'espècies de forma progressiva en el temps i l'espai i la falta de perspectiva temporal.

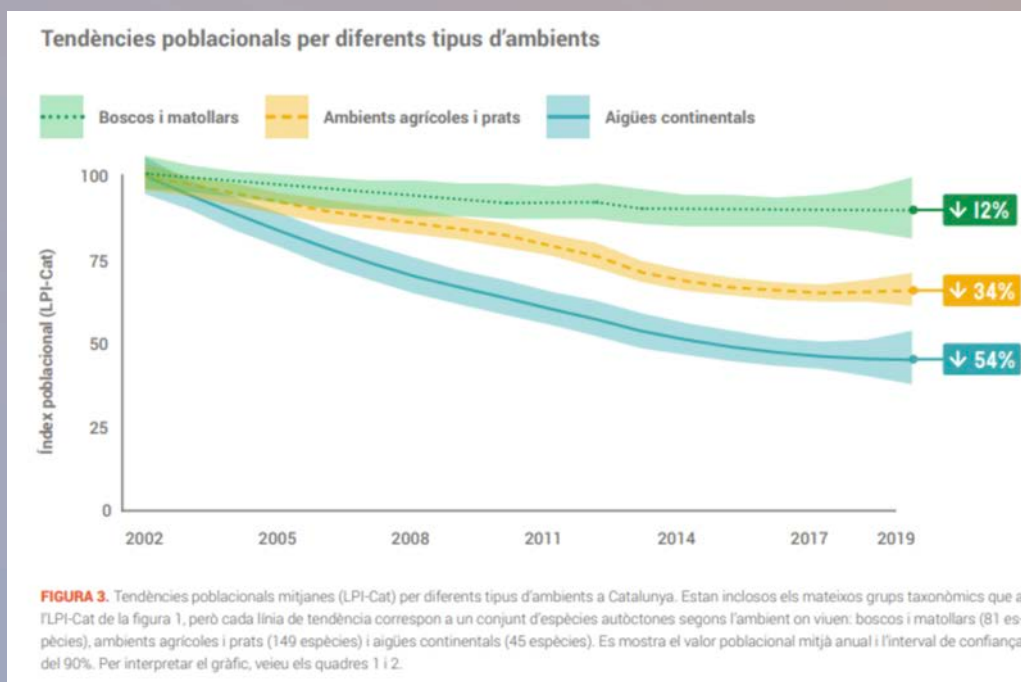
³ Segons la segona edició del *Diccionari de la llengua catalana* de l'Institut d'Estudis Catalans, «Relatiu o pertanyent a l'acció dels éssers humans».

Segons la Reial Acadèmia Europea de Doctors, és molt evident pensar que estem experimentant la sisena extinció massiva, que ja ha estat batejada com a **l'extinció de l'Holocè**⁴. Aquesta afirmació es basa en el fet que les interrupcions humanes del cicle del carboni poden estar forçant un canvi d'era geològica. El carboni és essencial per als compostos biològics del planeta, ja que compon gairebé la meitat de la biomassa del planeta. La producció d'aquest element químic es basa en un equilibri molt precís i resulta clau per a la vida: la quantitat de carboni que és produït per les plantes s'ha d'equilibrar amb el carboni que es recicla en els oceans. Si no es compleix aquest equilibri, el cicle del carboni es trenca, l'oceà perd la capacitat d'absorció de CO₂ i aquest se suma al produït per l'explotació de recursos que des de fa anys genera l'ésser humà (2021).

Aquesta acumulació d'impactes acaba generant una acumulació d'alteracions que, sostinguda en el temps, condueix a uns canvis abruptes i potencialment irreversibles, el que es coneix com a **punt d'inflexió** o no retorn. Segons el Living Planet Index anteriorment esmentat, en els últims cinquanta anys (1970-2020), la població de **vida salvatge monitoritzada s'ha reduït en un 73%**. L'impacte més gran s'ha produït en les espècies d'aigua dolça (85%), seguides de les terrestres (69%) i les marines (56%). En l'àmbit

geogràfic, Europa i l'Àsia central són les zones on es detecta una pèrdua de població d'espècies més moderada (35%), pel fet que algunes poblacions s'han estabilitzat i altres han crescut gràcies als esforços de la conservació i la reintroducció (WWF, 2024).

En els darrers vint anys, a Catalunya **s'ha perdut de mitjana el 25% d'individus de 321 espècies analitzades**. La davallada de la població no només és greu en termes biològics, sinó també com a indicador quantificable i monitoritzable de les conseqüències de l'actual model d'explotació de recursos naturals. Continuant amb la tendència global, el sistema més perjudicat és el d'aigua dolça, en què s'ha produït una pèrdua del 54% de la població. Un altre dels factors preocupants de l'actual crisi ecològica en aquest ambient és la proliferació d'espècies invasores que van en detriment de les espècies autòctones. Paral·lelament, la manca de depredadors que puguin limitar el creixement de les espècies que es troben lluny del seu hàbitat d'origen agreuja encara més aquesta situació (LPI-Cat, 2023). El fet que la crisi climàtica

Font: informe *Estat de la natura a Catalunya 2020* (setembre, 2020)

⁴ Segons el TERMCAT, «Segona època del quaternari, datada entre fa 10.000 anys i el moment actual».

redueixi les precipitacions i faci augmentar les temperatures conduint a **episodis de sequera intensos i prolongats** dificulta també la disponibilitat de reserves d'aigua i, per tant, la possibilitat de millora d'aquests sistemes.

Un altre ecosistema que ha patit canvis recents molt importants a Catalunya són les zones agrícoles. Aquest fet es deu a l'**abandonament** de les zones menys productives de l'agricultura i la ramaderia, paral·lelament a la **intensificació de l'explotació de monocultius en zones extensives**. Aquesta doble característica ha homogeneïtzat el paisatge i l'agrodiversitat, fent-lo més pobre tant en l'àmbit vegetal com en l'animal. La **desvinculació** d'un medi sa i variat a causa de les produccions extensives també condueix al trencament de la transmissió de coneixement cultural sobre els sistemes agrícoles tradicionals. Conseqüentment, entre el 2002 i el 2019 hi ha hagut una disminució del 34% de les espècies pròpies de prats i d'ambients agrícoles, així com un estat de conservació desfavorable en el 88% d'aquestes espècies (El Crític, 2023).

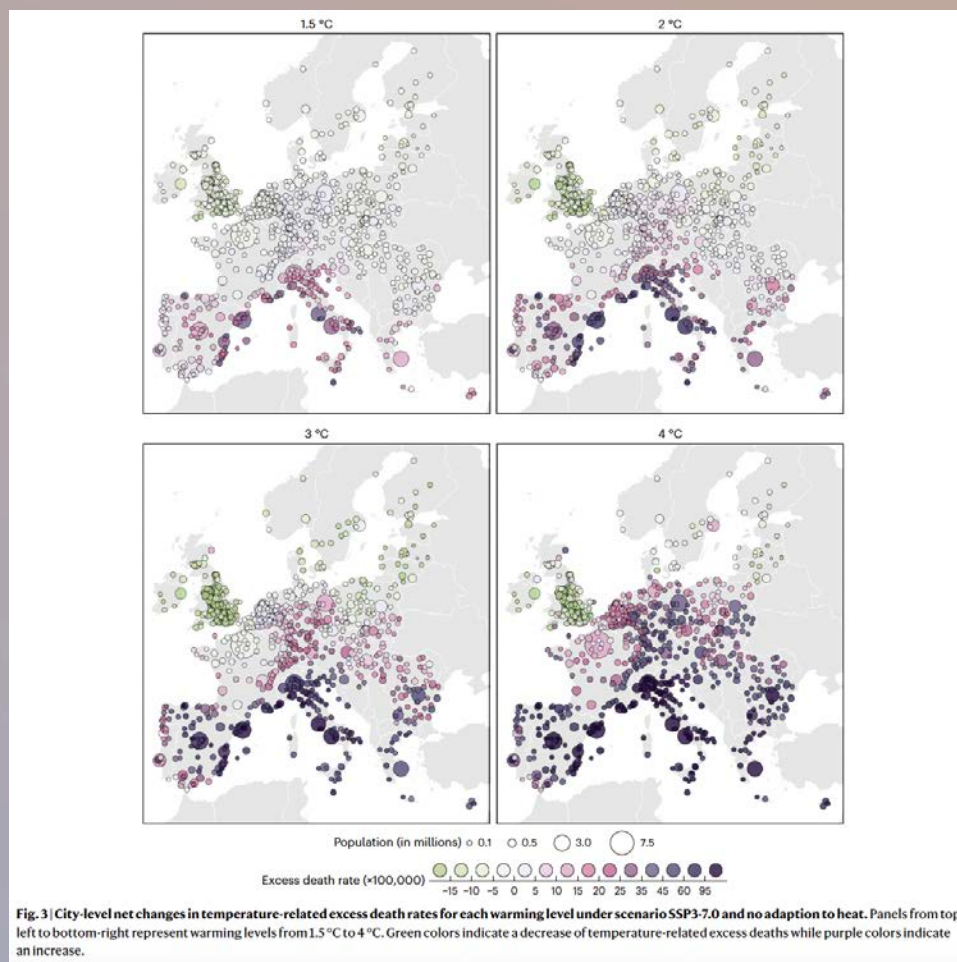
La crisi climàtica està afectant l'agricultura i això forçarà a canviar ubicacions i a canviar uns cultius per uns altres. És evident que l'agricultura, que és un sector fort a Catalunya, està patint, i ja fa temps que la pagesia demana accions i polítiques. Si no apliquem polítiques d'adaptació i mitigació al canvi climàtic el que trobarem seran moviments a la contra, com algunes veus que es van sentir a les revoltes pageses. Moltes d'elles eren veus molt condicionades als interessos de grans organitzacions per frenar, precisament, les polítiques vinculades a la crisi climàtica. (Alcaraz, 2024)

Malgrat els esforços per recuperar el nombre poblacional i la diversitat d'espècies, hi ha factors clau que juguen a la contra: la degradació de l'hàbitat —sobretot per la indústria alimentària—, la sobreexplotació i les espècies invasores. Tots aquests factors són conseqüència, en gran mesura, de la crisi ecològica actual.

Quines conseqüències té la crisi ecològica en la salut?

Es calcula que moren cada any de mitjana **407.538 persones a Europa** a causa de temperatures extremes. Si bé actualment hi ha vuit vegades més morts per fred que per calor, **aquesta dinàmica canviarà per complet** abans del 2100: les morts per fred es reduiran lleugerament i es multiplicaran les morts per calor (The Lancet Countdown, 2024: 1). Les causes dels decessos derivats de la crisi climàtica són múltiples. Segons una de les autores de l'estudi citat, Kim van Daalen, el canvi climàtic és intrínsecament un problema de **justícia social i mediambiental**, posant en relleu les disparitats socioeconòmiques com l'element de tall entre els que tenen recursos per fer front a l'emergència climàtica i els que no (Cambridge Gates, 2024). Així doncs, malgrat que en aquest treball no es dediqui un apartat independent a la pobresa, cal tenir en compte que **les possibilitats socioeconòmiques són un element que exacerba la vulnerabilitat** de forma transversal en tots els àmbits. També afecta en la possibilitat de protegir la biodiversitat, en la salut, l'economia i les migracions, totes quatre àrees temàtiques incloses en aquest estudi.

Tornant a l'informe publicat per The Lancet Countdown, l'estudi explora quaranta-dos factors vinculats a la crisi ecològica que impacten directament en la salut dels europeus. Alguns dels indicadors són la mortalitat generada per les altes temperatures, la probabilitat de contreure malalties infeccioses emergents, la seguretat alimentària i la disponibilitat d'aigua. Amb l'anàlisi d'aquestes variables, l'estudi ha conclòs que la mortalitat a causa de la calor tindrà una tendència ascendent en els pròxims anys a l'Estat espanyol, Itàlia, Grècia i diverses zones de Frana (The Lancet Countdown, 2024: 4).

Font: Nature Medicine (2025)

Més contundent és l'estudi realitzat per Nature Medicine, que assegura que el nombre de morts acumulades a causa de les temperatures extremes —sigui per fred o calor— arribarà als **2,3 milions a finals del segle XXI** (Nature Medicine, 2025: 1). Aquest mateix estudi no només ha analitzat les variables en termes macro, sinó que també ha estudiat la mortalitat derivada de les temperatures extremes causades per la crisi climàtica en 854 àrees urbanes. Una de les ciutats analitzades ha estat Barcelona. Concretament, l'estudi situa la **capital catalana com a la ciutat on es registraran més morts** per altes temperatures de tota Europa, en les diferents projeccions d'augment de temperatura respecte a l'època preindustrial -1,5 °C (la fita límit marcada en l'Acord de París i ja assolida a escala global), 2 °C, 3 °C i 4 °C. Segons l'estudi, a Barcelona es registraran 246.000 morts addicionals.

Més enllà de les projeccions de temperatura, la població i les taxes de mortalitat, l'estudi també ha tingut en compte altres factors com la instal·lació d'aires condicionats, l'habilitació d'espais climatitzats o refugis climàtics, l'augment de zones verdes per mitigar l'efecte illa de calor i l'adaptació dels sistemes de salut, factors que no estan a l'abast de forma homogènia entre la població (Diari ARA, 2025). Una vegada més, els factors esmentats anteriorment estan vinculats a la disponibilitat econòmica dels ciutadans. Segons Gabriel Borràs, anterior

responsable de l'Àrea d'adaptació de l'Oficina Catalana del Canvi Climàtic de la Generalitat de Catalunya,

Entre el gran nombre de variables que hi ha implicades en la mortalitat a causa de la crisi climàtica, s'identifiquen dos factors principals en l'àmbit del territori: el desenvolupament, és a dir la disponibilitat econòmica, i, l'altre, la densitat de població. La densitat més gran es troba sobretot en les zones urbanes, on es genera l'efecte de l'illa de calor que incideix directament en l'esperança de vida. Cal tenir en compte que el 70% de la població de Catalunya viu en poblacions més grans de 20.000 habitants. (2023)

Com i a qui afecta les conseqüències de la crisi ecològica en la salut?

En augmentar la temperatura «fallen els mecanismes de termoregulació i, en

conseqüència, la temperatura corporal no deixa de pujar, excedint els 40 °C. Aquesta és una condició molt greu que si no s'actua amb **rapidesa**, pot conduir a la mort o a deixar seqüeles permanents». A més de provocar un augment de l'estrès, deshidratació, augment de probabilitat de patir afectacions respiratòries, cardíaques i renals de forma crònica. La vulnerabilitat a aquesta simptomatologia és dues vegades major en les dones que en els homes. A més, aquella població amb una renda més baixa també té una probabilitat substancialment major de no ser capaços d'adquirir els recursos necessaris per fer front a la calor —aire condicionat, finestres segellades, disponibilitat de tenir ascensor o aigua— així com d'experimentar inseguretat alimentària, fet que també impacta sobre la qualitat i l'esperança de vida humana. També l'exposició al fum dels incendis forestals és major en les zones molt desfavorides (Institute of Global Health Barcelona, 2018).

Cal tenir en compte que gran part d'aquestes conseqüències **són evitables**, ja que actualment disposem de la **tecnologia** i la **riquesa** per implementar-la. Les tecnologies de control de contaminació atmosfèrica han aconseguit disminuir les morts atribuïdes a l'ús de combustibles fòssils. Entre els anys 2005 i 2020, a Europa van disminuir aquesta tipologia de morts un 59% gràcies a les eines de control de contaminació atmosfèrica (The Lancet Countdown, 2024).

Quines conseqüències té la crisi ecològica en l'economia?

En la dècada situada entre el 2010 i el 2019 es van registrar 1.476 mil milions de dòlars (1.365 mil milions d'euros) perduts al món —assumint que no es pot arribar a calcular en la seva totalitat— a causa dels desastres mediambientals com la sequera, les

temperatures extremes, els incendis, les inundacions, les tempestes, les esllavissades, i el desgel dels llacs de glacera. Aquesta elevada xifra representa un increment molt rellevant respecte a les dècades anteriors, com la del 2000 al 2009, en la qual es calcula que les pèrdues van ser de 997.900 milions de dòlars (922.000 milions d'euros) (World Economic Forum, 2024). Les Nacions Unides encara són més pessimistes a l'hora d'establir aquestes xifres i estimen que **els efectes de la crisi climàtica suposen cada any 520.000 milions de dòlars de pèrdues** (480.000 milions d'euros) (ONU, 2024).

Segons aquestes estimacions, la inversió econòmica per fer front a la crisi climàtica en cap cas suposa pèrdues en l'economia, sinó una **oportunitat econòmica i una inversió de futur** per la necessitat de canviar l'actual model de consum abans d'assolir un col·lapse planetari. Així i tot, les dades actuals i les projeccions a curt termini no deixen marge per revertir aquesta dinàmica i evitar **pèrdues mil milionàries** (Cozzi, Gül, Spencer, et al., 2024).

L'ONU xifra en 26 milions les persones que estan empeses a la pobresa a causa de la crisi climàtica (ONU, 2024). No tothom té els mateixos recursos per adaptar-se i mitigar aquesta emergència, i cal tenir en compte que la crisi climàtica funciona com un **multiplicador de risc**, posant en perill la pau i la seguretat en alguns territoris on l'abastiment de recursos bàsics com l'aigua i el menjar no estan assegurats, generant tensions territorials per la disputa d'aquests recursos. Sobre la inestabilitat generada per la manca de recursos essencials a causa de la crisi climàtica, Borràs explica que

Això té molt a veure amb un model econòmic imperant que la globalització encara ha aguditzat molt més. En l'àmbit planetari evidència els problemes endèmics que no s'han volgut resoldre. Al cap i a la fi, el canvi climàtic no és res més que un indicador sobre el nivell de creixement del planeta que s'ha basat en tres fonaments: que l'home no forma part de la biosfera, que la tecnologia ens

salvarà de tot i que els recursos són il·limitats. És evident que l'home és una espècie més dins de la biosfera, la tecnologia és una condició necessària, però no suficient i els recursos és evident que no són il·limitats, són finits. (2023)

Avui dia, al voltant del 80% de la producció energètica prové de combustibles fòssils com el petroli, el carbó o el gas. Aquestes formes d'energia són les majors causants de la crisi climàtica, generant el 75% dels gasos d'efecte hivernacle i el 90% del CO₂ que s'emet a l'atmosfera (ONU, 2024).

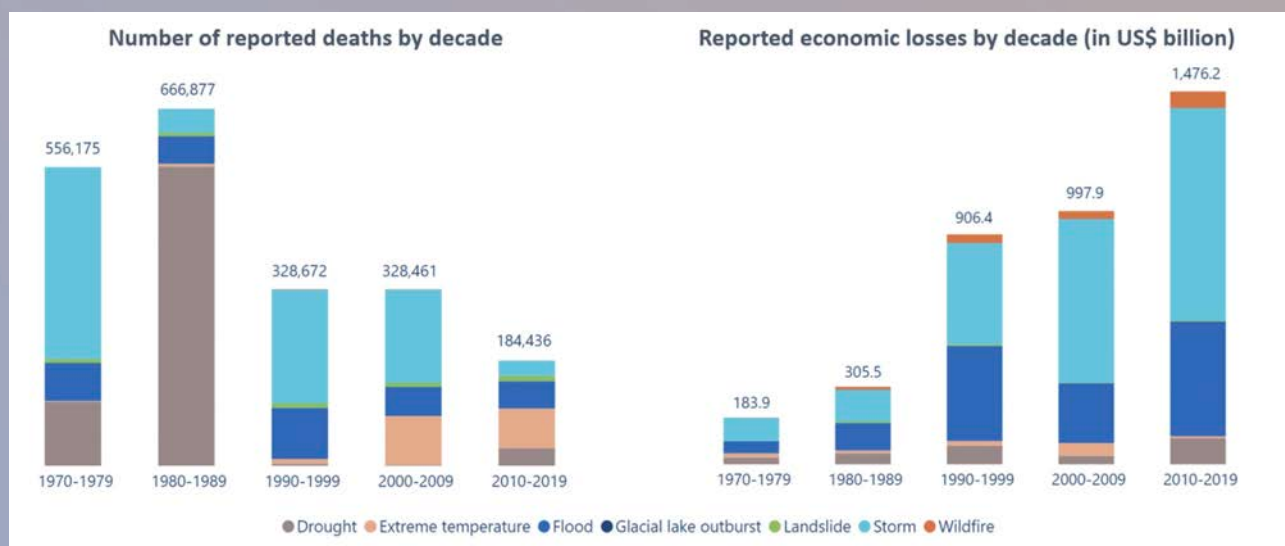
En l'àmbit energètic, Catalunya depèn molt de les nuclears, que malgrat que a hores d'ara no emeten, cal tenir en compte que ja són molt velles. Hauríem de pensar què fem quan aquestes centrals caiguin en desús i hàgim de suplir la demanda elèctrica. En cap cas aquesta substitució demana produir energia amb les centrals tèrmiques, tot el contrari, s'haurien de tancar. Per tant, no només es tracta d'apostar per les energies renovables, sinó que cal reduir el consum d'energia per tal que aquestes fonts siguin eficaces si no volem tenir tantes renovables al nostre territori. (Alcaraz, 2024)

Un dels factors que genera reticències a l'hora d'avançar cap a la **neutralitat climàtica**⁵, marcada pel 2050 per l'ONU⁶, és l'impacte que

suposaria aquest canvi per al sector del treball. En aquest sentit, l'ONU assegura que cada dòlar invertit en renovables crea tres vegades més llocs de feina que la indústria dels combustibles fòssils. A més, l'Agència Internacional d'Energia apunta que cinc milions de llocs de treball vinculats a la producció de combustibles fòssils podrien perdre's el 2030, mentre que s'estima que es crearan **catorze milions de nous llocs de treball** vinculats a la producció d'energies netes (Cozzi & Motherway, 2021).

Tres perspectives:

Fa anys que el creixement econòmic ha estat un factor clau a l'hora d'avaluar la prosperitat d'un territori i, inclús, sovint s'ha vinculat a l'augment del nivell de vida i de la reducció de la pobresa. Concretament, un dels informes de l'OCDE deixava clar que el **creixement econòmic** ha estat l'objectiu central de la política econòmica durant els últims 70 anys (OCDE, 2018). Tot i així, en els darrers anys han sorgit un conjunt de veus crítiques respecte als actors que defensen el foment del creixement econòmic i l'avaluació de la salut financera amb índexs com el PIB. Segons aquestes veus, el PIB no ofereix una imatge representativa del

⁵ Consulteu el glossari terminològic «neutralitat climàtica/net zero, petjada de carboni i petjada ecològica» en aquest mateix document.

⁶ La Unió Europea va establir que, a més, el 2030 s'ha d'haver reduït l'emissió d'aquests gasos en un 55%. (Consell Europeu, 2021)

desenvolupament d'una economia tenint en compte l'actual crisi climàtica, i perpetua la mercantilització dels recursos naturals com a actius econòmics i no com a béns indispensables per assegurar la vida a la Terra (Yale School of Environment, 2024).

Un dels altres factors que tampoc té en compte l'actual sistema econòmic i, consegüentment, els índexs per avaluar-lo són les desigualtats socials i els impactes ambientals que deriven de societats globalitzades del nord global. Els passos que en formen part són responsables del 92% d'emissions del planeta —el 40% de les quals provenen dels Estats Units i el 29% de la Unió Europea— (Lancet Planetary Health, 2022). No és d'estranyar, doncs, que diferents estudis afirmen que no existeix una correlació entre el creixement econòmic i l'impuls per garantir la vida al planeta Terra (OCDE, 2021: 118). Arran de la falta de popularitat d'índexs capaços d'avaluar la conjuntura de factors que conformen les societats actuals i de tenir sistemes que vetllin per la igualtat social i el respecte ambiental, han sorgit noves maneres d'enfocar l'economia.

A continuació s'avaluen tres corrents econòmics amb perspectiva ambiental sorgits en el Fòrum per a una Nova Economia de l'any 2022 —organisme de referència per a la Unió Europea. L'apartat té la intenció de presentar tres corrents econòmics que incorporen el repte mediambiental com a factor central, a més de **facilitar la categorització d'accions empresarials i polítiques concretes** dins d'estratègies macroeconòmiques.

• **Creixement verd o inclusiu:** Aquesta perspectiva proposa fer algunes correccions per mantenir el sistema, però des d'una òptica més sostenible. Són polítiques que inclouen impostos ambientals, descarbonització, i que proposen canvis en la dinàmica productiva i de consum com, per exemple, el canvi a vehicles elèctrics, o el reciclatge.

Aquesta tesi **no és compatible amb l'assoliment de les línies marcades per l'ONU**, ja que el creixement verd en si és una fal·làcia. Si bé és cert que l'actual sistema pot trobar alternatives per a ser més sostenible, no és possible revertir la crisi ecològica en un sistema que té per objectiu el creixement i centra les fórmules d'anàlisi dels mercats en aquest mateix objectiu (Harvard Kennedy School, 2025). Actualment, el creixement està estretament vinculat a l'explotació de les energies fòssils i, paral·lelament, gran part del l'augment de riquesa dels països en vies de desenvolupament depèn del consum insostenible del nord-global (Hoffmann, 2011: 17). Per altra banda, el creixement verd confia en el **progrés tecnològic** per desvincular el creixement econòmic de la degradació i explotació del medi ambient. Aquest paradigma no qüestiona les estructures de mercat asimètriques, les relacions colonials i extractives històriques dels països del nord global i, en definitiva, no se centra en la rectificació del model econòmic i social que ha portat a l'actual situació d'emergència (Hoffmann, 2011:14). Segons el professor del màster en Planificació Territorial i Gestió Ambiental de la Universitat de Barcelona Carlos Barriocanal,

Hi ha molta gent que ho deixa tot a la mà de la tecnologia, sent conscients que aquesta tecnologia avui dia encara no la tenim. Si som molt optimistes i pensem que d'aquí a 15 anys ja la tindrem, cal també assumir que d'aquí a 15 anys la situació serà molt més crítica que l'actual. (2024)

• **Decreixement:** És el corrent més contundent en la perspectiva ambiental, ja que situa el creixement econòmic com a nucli de la problemàtica. Aquesta perspectiva se sustenta sobre la premissa que no existeix el creixement infinit en un planeta finit. Defensen la desacceleració del creixement econòmic, ja que és la voluntat de generar més riquesa la que ha portat al món a la vora del col·lapse mediambiental i humà —per la repartició desigual de la riquesa. El corrent té una clara perspectiva anticapitalista i anticolonial, i un dels seus

objectius és assolir la justícia planetària a partir de la redistribució de la riquesa, frenant la sobreexplotació —dels recursos naturals i humans— que el nord global aplica als territoris en vies de desenvolupament. No té el PIB com a índex de referència, ja que ignora les externalitats humanes i mediambientals. Per tant, defensa una reforma estructural de l'economia i la manera d'avaluar-la. Les polítiques aplicables que proposa són aturar l'extracció i el consum de combustibles fòssils, centrar-se en les pràctiques comunitàries i l'ús compartit de béns, reduir la jornada laboral i implementar un ingrés bàsic universal.

- **Post creixement:** Aquesta visió defensa que és necessària una reforma més profunda. Defensa que els índexs com el PIB no estan intrínsecament correlacionats amb el benefici social i el benestar ambiental, malgrat no tenir una posició ferma al respecte. Més aviat pren una posició ambivalent: mentre que veu el creixement verd/inclusiu com a insuficient, creu que el decreixement no és realista. Així doncs, defensen que no es tracta de fer decreixer l'economia de forma total, sinó que cal equilibrar substancialment aquest creixement per fer possible que s'assoleixin objectius ambientals i socials, sigui acompanyat de creixement econòmic o no.

Quines conseqüències té la crisi ecològica en les migracions?

Els humans han adaptat el seu entorn per fer de qualsevol racó del planeta un espai habitable. Ara bé, aquesta màxima que ens diferencia de qualsevol altra espècie animal està començant a no complir-se a causa dels episodis extrems produïts per l'emergència climàtica. En algunes zones del planeta cada vegada es fa més difícil viure i això obliga les seves poblacions a abandonar

el seu territori per trobar-ne un altre on la vida sigui possible.

Aquests moviments poblacionals no ocorren de la mateixa manera arreu del planeta. **Les migracions a causa de la crisi climàtica són el resultat més evident de la injustícia entre els països del nord global i els del sud global.** Mentre els països de l'hemisferi nord són els culpables de generar el 92% d'emissions (Lancet Planetary Health, 2022), la població de l'hemisferi sud és la més afectada per episodis extrems i també la més vulnerable a qualsevol inclemència climàtica —pluges torrencials, huracans, sequera extrema, altes temperatures, entre altres.

Quantificar les migracions és una tasca complicada en termes quantitius i en termes qualitius, ja que habitualment no existeix una sola causa que forci a les poblacions a canviar en la zona en la qual viure. Amb això, hi ha dades que ens ajuden a entendre quina forma tendeixen a tenir aquests desplaçaments. Segons les dades de l'Internal Displacement Monitoring Centre —organisme de referència per la Unió Europea—, 32 milions de persones d'arreu del món van veure's obligades a desplaçar-se durant el 2022. Els cinc països més afectats per aquest desplaçament van ser el Pakistan (8,1 milions), les Filipines (5,4 milions), la Xina (3,6 milions), l'Índia (2,5 milions) i Nigèria (2,4 milions). En el cas dels desplaçaments del Pakistan, el país més afectat, van produir-se a causa de grans inundacions, que conseqüentment van derivar en una crisi humanitària, un efecte habitual en grans desastres mediambientals (Internal Displacement Monitoring Centre, 2023).

L'evolució de la situació en els pròxims anys no és gens esperançadora, pel fet que es preveu un augment de la intensitat i la freqüència d'episodis climàtics extrems. Segons les dades publicades per l'Internal Displacement Monitoring Centre, des del 2008 al voltant de

376 milions de persones arreu del món s'han hagut de desplaçar forçosament a causa d'inundacions, tempestes, terratrèmols i sequeres. L'Institut Econòmic i per la Pau calcula que, en el pitjor dels escenaris, **1.200 milions de persones podran veure's obligades a migrar** a causa de fenòmens naturals i les conseqüències climàtiques derivades l'any 2050. Tot indica que les regions més afectades seran la zona Subsahariana, l'est i el nord d'Àfrica, l'Amèrica Llatina, el Pacífic, l'est i el centre de l'Àsia i l'est d'Europa.

Ara bé, aquests moviments poblacionals són, majoritàriament, **migracions internes**⁷, és a dir, dins del mateix país del qual procedeixen els migrats. Així doncs, els habitants d'un país afectat per fenòmens climàtics extrems reben un doble impacte: l'afectació del terreny i la pressió migratòria al mateix país. Aquests moviments poden ser ràpids, per exemple a causa de riuades, inundacions o incendis, i acostumen a ser trasllats a distàncies curtes i poc organitzades; o també progressius, per culpa de sequeres d'anys, desertificació o contaminació del sòl. Aquestes últimes migracions acostumen a quedar invisibilitzades i, a més, poden estar vinculades a motius socials i econòmics. Tant en el primer cas com en el segon, suposa, per una banda, el despoblament d'un territori i, per l'altra, una pressió poblacional en una altra zona amb les externalitats alimentàries, d'habitatge i de mercat laboral que això implica.

⁷ Consulteu el glossari terminològic «migrant ambiental, migrant climàtic, desplaçat climàtic i refugiat climàtic» en aquest mateix document.

Quina importància tenen els mitjans de comunicació en la narració de la crisi ecològica?

En els darrers anys és indubtable que la cobertura dels mitjans de comunicació sobre fet vinculats a la crisi climàtica és cada vegada més gran. En termes de quantitat, diaris com *The New York Times*, *The Washington Post*, *The Los Angeles Times* i *The Wall Street Journal* han **incrementat la seva cobertura un 300%** des del 2012 fins al 2024 (Bolstad & Victor, 2024: 8). L'increment més accentuat ha estat en els darrers cinc anys. Per arribar a aquesta xifra han calgut replantejaments editorials, augments de plantilla en periodistes formats en ciències ambientals i la coordinació necessària per deixar espai als temes de crisi climàtica dins de l'**agenda mediàtica**. En paraules de Cori Calero i Sònia Sánchez, especialistes en crisi climàtica de TV3 i el *Diari ARA*, respectivament,

Hi ha un petit canvi quan surt Fridays For Future el 2019 i m'envien a cobrir la manifestació. A partir d'aquella protesta és quan els mitjans generalistes comencen a fer cas a aquest tema i a començar a escoltar quan els periodistes mediambientals parlem de Crisi Climàtica. (Calero, 2024)

Hi va haver un pic d'interès en la COP de París, però va ser puntual perquè no va arribar a ser sostingut. Penso que quan hi ha un canvi és amb les manifestacions de Fridays For Future. Recordo que vaig fer un perfil de la Greta Thunberg i va ser de les notícies més llegides d'aquell any, realment va ser un tema que va despertar molt d'interès, tant per bé com per mal, però es va posar la crisi climàtica damunt de la taula. (Sánchez, 2025)

Aquest canvi i increment de la rutina periodística en l'àmbit climàtic —paral·lel a l'augment de fenòmens meteorològics extrems

que han impactat de prop a les societats d'arreu del món— també ha anat acompanyat del **creixement de la preocupació** per aquesta temàtica. Concretament, en l'enquesta anual de *Global Attitudes* de l'any 2014 un 54% dels enquestats van afirmar que la crisi climàtica era «un repte molt gran»; el 2017, el 62% van respondre afirmativament la mateixa pregunta de l'enquesta; i el 2022 ja va ho van fer el **71%**. A Europa, la ciutadania va considerar el 2024 "el canvi climàtic" com a **la tercera "problemàtica més gran a fer front"**, amb un 28% de la ciutadania europea considerant-la el problema més greu (Eurobaròmetre, 2024). Aquesta no és la primera vegada que la crisi climàtica ocupa una posició destacada en el rànquing de l'Eurobaròmetre: des del 2021 l'emergència climàtica està dins de les tres preocupacions més grans dels europeus. Malgrat les estadístiques i la consciència social que s'ha assolit en els darrers anys, encara hi ha **una escletxa molt gran** entre l'acció climàtica i l'evidència científica.

El 2022 l'ARA va voler fer una enquesta als seus lectors sobre la cobertura de la crisi climàtica i els resultats van ser sorprenents. Un 92% dels lectors estaven preocupats o fins i tot alarmats per l'emergència climàtica i el 79% volien llegir més continguts que els expliquin en profunditat aquesta crisi. (Sánchez, 2025)

Malgrat les enquestes, seria un error assenyalar el creixement de la preocupació climàtica de l'audiència com una conseqüència directament proporcional a l'increment de la quantitat de notícies publicades sobre crisi

climàtica. Ara bé, tot sembla indicar que els mitjans de comunicació juguen un **paper clau** en la presa de consciència i divulgació d'aquesta problemàtica. Segons l'informe de l'any 2023 del Reuters Institute sobre les audiències de les notícies de crisi climàtica, dels vuit països enquestats d'arreu del món — l'Índia, els Estats Units, el Japó, Pakistan, Regne Unit, França, Alemanya i Brasil—, un **55% de la població llegeix notícies sobre crisi climàtica cada setmana**. Aquesta dada suposa un increment substancial de la lectura d'informacions d'aquest àmbit en els darrers anys. A més, dues terceres parts dels enquestats no dubten en afirmar que els mitjans de comunicació tenen un rol clau a l'hora d'influenciar a les empreses, governs i a la població general sobre les decisions que prenen pel que fa als temes vinculats a la crisi climàtica (Reuters Institute, 2023).

Tot i la força potencial dels mitjans i la presa de consciència que la crisi ecològica és una realitat preocupant, sis dels vuit països han registrat una **davallada en la confiança** dels mitjans sobre el relat de la crisi climàtica, en comparació a les dades de 2022. En el cas del Japó, els Estats Units, Alemanya, Regne Unit i França ni tan sols un 50% de la població confia en els mitjans a l'hora de narrar sobre notícies de crisi climàtica. La font d'informació amb la qual més confinen els enquestats són els científics, en un 73%, i les organitzacions internacionals, en segon lloc (Reuters Institute, 2023). Per tant, les dades aportades pel Reuters Institute del 2023 indiquen que **els mitjans han de millorar la seva cobertura** sobre les notícies de crisi climàtica si volen recuperar la confiança del seu públic.

Penso que els mitjans de comunicació encara tenen molta feina per fer. No tinc la impressió que sigui un tema que interessi gaire cobrir i destinar esforços. (Alcaraz, 2024)

Hi ha diferents fronts a tenir en compte, per una banda, als dirigents negacionistes d'extrema dreta i, per l'altra, a tots els periodistes i tertulians que per sortir als mitjans estan legitimats de parlar de

qualsevol cosa, però quan es tracta de parlar sobre la crisi climàtica cal tenir present que poden fer molt de mal. (Barriocanal, 2024)

Més enllà de la quantitat

Tal com s'ha apuntat anteriorment, en els darrers anys hi ha hagut un augment de la quantitat de notícies crisi climàtica, però cal parar atenció en la forma del contingut si es vol revertir la tendència de la davallada de confiança en els mitjans que tracten aquesta temàtica. En aquest sentit, els mitjans tenen una triple responsabilitat: per una banda, **difondre el coneixement ambiental científic i comprensible** al públic; **mantenir la rellevància** de les informacions mediambientals dins de l'agenda mediàtica de les redaccions; i, finalment, ser agents **fiscalitzadors** de les empreses i institucions sobre els impactes ambientals dels quals són responsables.

Al voltant del 2019, TV3 es va adherir al Covering Climate Now, una associació de mitjans que intenten guiar a l'hora de cobrir la crisi climàtica. Aquest programa aportava una gran quantitat de material formatiu interessant, entre ells un llibre d'estil, a més d'instar a cobrir una notícia climàtica al dia durant dues setmanes. De fet, vam ser dels primers mitjans a adherir-nos-hi d'Europa i el primer de l'Estat. Malgrat que va ser un gran pas, per mi això no ha de passar dues setmanes molt puntuals, hauria de ser sempre. La crisi climàtica no desapareix encara que en deixis de parlar. (Calero, 2024)

Tal com apunta Calero, sovint la difusió de les notícies està condicionada per les **agendes mediàtiques**, ja que la premsa està estretament relacionada amb els esdeveniments polítics internacionals (Alonso & Fernández, 2023: 213). Cal tenir en compte que malgrat que **les cimeres internacionals del clima** són vitals per l'impacte global pel fet que són les úniques trobades mundials on tots els estats membres de l'ONU estan presents per debatre i arribar a acords sobre la crisi climàtica, no han de ser l'únic esdeveniment climàtic a destinar esforços per cobrir. Els

informes, descobriments i les veus dels investigadors també són importants per fer difusió del coneixement científic sobre la crisi climàtica, així com la creació de peces pròpies sobre fets que passen al territori, per aportar informació d'actualitat i sensació de proximitat a l'audiència.

Quan hi ha més feina de crisi climàtica a les redaccions és quan hi ha les COP, mentre que al llarg de l'any costa que es cobreixin temes que també són molt importants. (Calero, 2024)

Qui hi ha darrere els consumidors de notícies climàtiques?

La penetració de les notícies sobre crisi climàtica a nous públics és una qüestió que preocupa en l'àmbit científic des de fa temps. Aquesta tasca és cada vegada més complexa a causa de la fragmentació de les audiències i la diversificació de canals i llenguatges. En aquest sentit, l'òrgan de les Nacions Unides dedicat a la crisi climàtica, l'IPCC, va publicar el 2018 un informe assenyalant sis principis bàsics per garantir una comunicació efectiva sobre l'emergència climàtica (Corner & Shaw, 2018).

El tercer punt del document, titulat *Connect with what matters to your audience* [*Connecta amb allò que importa a la teva audiència*] defensa la necessitat de difondre el contingut científic tenint en compte l'**audiència**. L'estudi defensa que els valors i la ideologia política dels consumidors de mitjans influeix més en la seva percepció sobre la crisi climàtica que el **grau de coneixement científic** que tenen (Corner & Shaw, 2018: 11).

En aquest sentit, **és rellevant entendre qui hi ha darrere l'audiència** que consumeix

contingut mediambiental. Per una banda, permet conèixer el públic més sensibilitzat amb la problemàtica i que respon a l'escala de valors amb la qual es difonen les notícies de crisi climàtica i, per l'altra, també assenyala aquella audiència que no consumeix notícies climàtiques i que, per tant, poden ser un **públic potencial**.

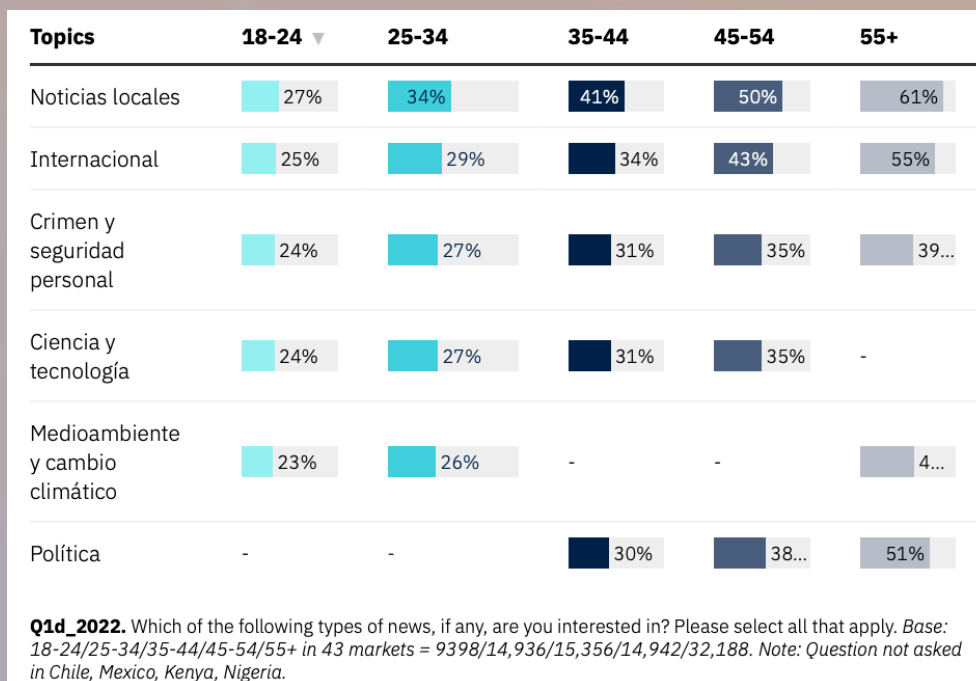
Reuters Institute: Informe sobre notícies digitals.

Com cada any, Reuters presenta l'Informe sobre notícies digitals on s'avaluen les tendències dels mitjans i les temàtiques d'interès de l'audiència. Malgrat que cal tenir en compte que l'estudi únicament se centra en els **mitjans digitals**, les dades d'audiència són una referència important a l'hora de conèixer el perfil de consumidors d'aquest contingut.

En l'informe publicat el 2024, es va preguntar als enquestats sobre l'**interès** que els generaven les notícies digitals sobre crisi climàtica. L'enquesta va permetre delimitar l'existència de **dos grups d'edat** ben diferenciats respecte al seu grau d'interès en aquesta matèria.

Per una banda, la població de més de 55 anys —els *Baby Boomers*— és la **més interessada amb les informacions sobre crisi climàtica**, ja que un 40% dels enquestats van assenyalar que la crisi climàtica era una temàtica que els generava interès. Amb aquesta dada es refusa la creença que el grup d'edat amb més interès sobre la crisi climàtica són els més joves.

Darrere d'aquest grup d'edat hi ha la població d'entre 18 a 34 anys —gairebé la totalitat de la generació Z, i els més joves de la Generació Y o *Millennial*—, els quals un 24,5% d'aquest segment de la població van assegurar sentir interès sobre les notícies d'aquest tipus. Paral·lelament, s'extreu de l'enquesta que els nascuts entre el 2000 i el 2006 tenen una **disseminació de l'interès** molt més gran que les persones dels grups d'edat majors, ja

conscient de la transversalitat de la problemàtica i que és una crisi sistèmica. Moltes de les decisions que prenem alimenten aquesta realitat. (2024)

En l'Informe sobre notícies digitals del 2022 del Reuters Institute hi apareixen dades no incloses en l'informe del 2024, motiu pel qual se cita l'informe anterior i no el més proper en el

que cap dels grups temàtics aconsegueix aglutinar un interès més ampli del 27%. Aquest és un símptoma de l'existència de **microaudiències**, un fenomen agreujat pels algorismes de les xarxes socials. En canvi, a mesura que els enquestats són més grans, les temàtiques tendeixen a concentrar alts índex d'interès, és a dir desapareix la disseminació de les audiències en diferents àmbits.

Qui no se sent interpel·lat per aquesta temàtica és la població de la Generació X i els més grans de la Generació Y o *Millennials*. Concretament, aquells nascuts entre el 1990 i el 1970, prefereixen consumir notícies sobre política abans de informacions vinculades a l'emergència climàtica. Pel que fa al sexe, les **dones** són les que tenen més interès en les notícies mediambientals en les diferents franges d'edat. Per la doctora Alcaraz, aquesta disparitat de sensibilització climàtica entre grups d'audiència, també és perceptible en la presa de decisions pràctica de la població.

Sí que és cert que hi ha un sector concret que està força conscienciat, però en general penso que no hi ha prou coneixement sobre el tema. Perquè si ho estessin, es veuria reflectit en les decisions que pren el conjunt de la societat. En general, la població no és

moment d'aquest estudi. Concretament, en l'informe del 2022 es detallen variables com els ingressos, la ideologia i el nivell d'estudis dels enquestats. El document conclou que les persones que tenen un major interès a rebre informació sobre crisi climàtica tendeixen a tenir **més ingressos, una tendència ideològica d'esquerres i un nivell formatiu més elevat** que aquells que mostren menys interès en la mateixa temàtica.

Després de fer una anàlisi de les notícies sobre crisi climàtica, podem assegurar que la nostra audiència té un gran interès en la matèria. L'article *Termòmetre de la sequera*, sobre el nivell dels embassaments de Catalunya que han fet els meteoròlegs de la redacció, és dels articles més llegits del diari. És evident que la gent nota que la crisi climàtica té un impacte en el dia a dia i això fa que estigui preocupada i vulgui saber-ne més. Es va notar durant la sequera del 2024 i també amb la DANA. (Sánchez, 2025)

Una tendència preocupant

En l'informe de 2024 s'inclou el percentatge de persones que va veure informació falsa o enganyosa en l'última setmana. Els enquestats asseguraven haver consumit **més notícies falses** que l'any anterior en sis dels vuit àmbits temàtics preguntats. Concretament, en política i immigració

van ser els dos temes en els quals la gent va percebre que havia consumit més notícies falses, un 36% i un 21%, respectivament. Totes dues temàtiques van augmentar en set punts percentuals la percepció de notícia enganyosa respecte a l'any 2023. Quant a les notícies de crisi climàtica, un **23% de la població** assegura haver rebut informació errònia, sis punts per damunt que l'any anterior. Malgrat que hi ha un increment en la sensació de sospita de consum de *fake news*, a hores d'ara els mitjans de comunicació no tenen un criteri comú per fer-hi front. Per exemple, Sánchez planteja el dilema entre rebatre les informacions falses o ignorar-les tenint en compte que parlar sobre elles pot fomentar l'amplificació d'un missatge fals.

Hi ha el debat sobre si s'hauria de respondre o no a les notícies falses, perquè malgrat que estiguis rebutant els seus arguments, també estàs amplificant el seu missatge. El que s'ha d'intentar és que en el mateix titular ja quedi clar quina és l'afirmació vertadera. (Sánchez, 2025)

Aquesta mateixa qüestió també es fa palès en formats com els debats o entrevistes en el qual es pot caure en l'anomenada «falsa simetria». Aquesta fal·làcia defensa que per vetllar pel criteri de la imparcialitat, s'ha de donar veu a tots els punts de vista. Aquesta tesi pot justificar que els mitjans de comunicació difonguin informacions científicament rebatudes i desmentides.

En aquesta mateixa línia, la *BBC* ja apuntava el 2018 que la cobertura de la crisi climàtica es fa malament massa sovint i afirmava que no cal donar veu a negacionistes de la crisi climàtica per raons d'equilibrar el debat (2016). El director d'informatius, Fran Unsworth, encara feia un pas més enllà i subratllava que per arribar a la **imparcialitat**, no hi ha necessitat d'incloure a les cobertures de la *BBC* aquells que neguen obertament el canvi climàtic, de la mateixa manera que «no hi ha ningú negant

que el Manchester United va guanyar 2-0 el passat dissabte» (The Guardian, 2018).

Guia d'estil de 'The Guardian'

En els últims anys, el diari britànic *The Guardian* s'ha posicionat com la capçalera de referència en les cobertures climàtiques i la divulgació ambiental. Una de les accions més conegudes del diari britànic respecte a la crisi climàtica, va ser l'actualització del llibre d'estil per introduir-hi termes climàtics el maig del 2019, una decisió editorial que va marcar un precedent en els mitjans d'arreu del món. Un exemple de la seva influència va ser l'adopció d'aquesta iniciativa per part del *Diari ARA*, convertint-lo també en pioner en l'àmbit català en el canvi de terminologia.

L'any 2019 el *Diari ARA* vam ser dels primers diaris a sumar-nos a la iniciativa de *The Guardian* que apostava pel canvi de terminologia apostant per l'ús de crisi climàtica i emergència climàtica per davant de canvi climàtic. Al final, la decisió de promoure l'ús de canvi climàtic havia estat una decisió política impulsada pel govern de Bush, no era una decisió científica. (Sánchez, 2025)

Entre algunes de les decisions, *The Guardian* va afirmar que era preferible l'ús de termes com **emergència climàtica** o **crisi climàtica** en lloc de canvi climàtic. Així ho motivava: «La frase canvi climàtic, per exemple, sona més aviat passiva i amable, quan els científics estan parlant del que és una catàstrofe per la humanitat» (The Guardian, 2019). Un altre terme que també van voler substituir va ser el nom pel qual es denomina a les persones que rebutgen les teories científiques de la crisi climàtica. En lloc de referir-se als «escèptics amb la crisi climàtica», van decidir començar a anomenar-los «**negacionistes de la crisi climàtica**», per la connotació ferma del terme.

§ Consulteu el glossari terminològic «crisi climàtica, emergència climàtica, canvi climàtic i *greenwashing*» en aquest mateix document.

Posar-ho en pràctica

Malgrat l'existència d'estudis científics, d'organismes que vetllen per la difusió de la crisi climàtica i l'existència de guies i llibres d'estil, l'execució de notícies d'aquest àmbit no és senzilla. Les dificultats per cobrir una problemàtica **nova dins del món periodístic**, també s'hi sumen els obstacles intrínsecs als mitjans de comunicació: les **rutines productives** a contrarellotge i les **pressions** internes i externes. Totes aquestes dificultats acaben impactant en el professional encarregat de firmar la peça i també en el contingut difós.

A continuació s'assenyalen diferents situacions i es proposen alternatives per evitar o compensar alguns dels condicionants que poden crear-se a les redaccions de mitjans de comunicació a l'hora d'elaborar peces vinculades a la crisi climàtica.

La narració de la imatge

De la mateixa manera que ho és el llenguatge, el relat i la perspectiva, els **recursos visuals** també són claus en la construcció de les notícies sobre la crisi climàtica. En cap cas les imatges representen un complement en la cobertura d'aquest tipus de notícies, sinó que són una part narrativa més en la qual s'ha de dedicar **temps i recursos** per seleccionar el contingut audiovisual més adequat. A més, s'ha demostrat que l'elecció d'elements com els colors, l'escala, el subjecte, la presència de persones en les imatges no només són importants per a la percepció de la notícia, sinó també acaben **influint en la presa de decisions** de l'audiència (Wardekker & Lorenz, 2019).

Per una banda, les imatges són importants perquè condicionen al lector a clicar o no damunt la notícia. Per altra banda, els gràfics i dissenys també són un recurs per a explicar conceptes difícils. Per exemple, el *Diari ARA* ha apostat molt pels interactius i realment són molt entenedors i visualment agradables. (Sánchez, 2025)

Tal com apunta Sánchez, les imatges són un element molt rellevant tant a l'hora de captar l'atenció de l'audiència —són la **primera impressió** d'una notícia—, com també per la possibilitat de mantenir l'expectació del públic durant el consum de la peça periodística. Però malgrat el poder d'atracció de la imatge, l'ús que actualment se'n fa encara té **molt marge de millora**.

L'estudi de Parveen fa una anàlisi sobre el tractament visual en el relat mediàtic de la crisi climàtica i conclou amb dades que poden orientar la cobertura gràfica d'aquest àmbit. Quant a l'origen dels recursos audiovisuals emprats afirma que la primera font utilitzada són les **agències internacionals de fotografia**; en segon lloc, els bancs de fotos; i, rarament, les agències nacionals. Quant al contingut, la mateixa anàlisi assevera que la majoria d'imatges usades en les notícies d'aquest àmbit apareixen **paisatges sense presència humana**. Si bé els escenaris naturals o de paisatge són habituals en la narració de la crisi climàtica, aquestes representacions dificulten que el públic assumeixi que la crisi climàtica no és un fet que tan sols afecta les zones remotes del planeta, sinó que repercuteix en el dia a dia de forma directa i palpable (Parveen, 2023).

Les imatges i tot el que és gràfic juga un factor clau a tots els mitjans, però nosaltres com a premsa escrita, encara més. Sovint també és un repte trobar una imatge adequada perquè es parla de termes poc físics

com les emissions o la temperatura. Cal repensar quines fotografies es trien perquè ja no es pot posar la imatge de l'os polar rodejat de gel que es desfà. La crisi climàtica no és una cosa que només està a l'Àrtic, també està a casa amb la DANA. (Sánchez, 2025)

Paral·lelament, un estudi conduït per Climate Visuals a 3.000 persones de Londres i Berlín va revelar que aquelles fotografies on es veuen cares de persones aconseguixen un grau d'atenció molt més gran que aquelles imatges que no hi ha presència humana (Ortiz, 2018). En el cas d'aquesta última opció, el públic assumeix que no hi ha una història humana en la notícia i, per tant, està desvinculada del seu interès més directe.

Els condicionants per la cobertura

El fet que hi hagi periodistes sensibilitzats en la matèria climàtica i existeixi una bona organització i coordinació entre les seccions de la redacció, no és suficient perquè aquesta tasca arribi adequadament al públic. En els mitjans de comunicació hi ha diferents factors que condicionen que un fet acabi sent publicat i de quina manera es fa. Per una banda, existeixen els factors interns, com la prioritització dels temes capaços de generar **audiència** o el cost d'una cobertura; i, per l'altra, els externs, les pressions d'organismes que dificulten la **fiscalització climàtica** en els mitjans de comunicació.

Factor intern: l'audiència

Un dels elements que juga un paper clau a l'hora d'aconseguir cobrir una determinada notícia és la projecció d'audiència que un determinat contingut pot assolir. La previsió que una peça podrà ser difosa i viralitzada pot ser un sistema de recompensa i estimulació per dedicar esforços —materials i immaterials— (Ross Arguedas et al., 2022: 8). A més, el fet de

conèixer el comportament i perfil de l'audiència també pot ser una eina complementària a l'hora d'adaptar la informació al grau de coneixement de la temàtica i indagar en les parcel·les temàtiques que generen més interès. Aprofitar aquestes dades no només pot comportar un augment de la divulgació de la realitat climàtica en termes quantitatius i qualitatius, sinó també en una millora de la credibilitat i prestigi del mitjà.

Però mentre el prestigi i la credibilitat són valors difícilment quantificables, l'audiència, el temps de lectura, les comparticions i els subscriptors sí que ho són. Sovint sobre aquestes últimes mètriques recau la valoració de triomf o fracàs d'un contingut informatiu, obviat altres mesures menys tangibles. Malgrat que aquests valors sobre l'audiència són rellevants, el fet que condicionin la publicació de notícies i el tractament que s'hi fa també pot tenir un alt cost reputacional per al periodista, el mitjà de comunicació i la temàtica tractada.

Un dels paràmetres que més pot rebre la influència d'informacions pensades per captar audiència és el titular, tal com assegurin diferents periodistes d'arreu del món (Ross Arguedas et al., 2022: 8). En aquest estudi, alguns dels professionals van asseverar que utilitzen titulars xocants i impactants, encara que aquests vagin en detriment del rigor periodístic.

Però la competició entre els mitjans de comunicació per atreure audiència no és una estratègia de persuasió gaire fructífera en l'àmbit digital general. En les xarxes socials no es competeix únicament entre el contingut d'altres mitjans —fet que podria arribar a suposar un estímul per la millora de la narració—, sinó que també es rivalitza amb continguts que res tenen a veure en el camp de la informació, si no de l'entreteniment. Aquesta modificació del tractament informatiu basada en algorismes i els comportaments de l'audiència impacta directament en les cobertures climàtiques, generant fatiga

climàtica, titulars catastròfics i simplificant situacions que requereixen matisos i rigor científic (Teso et al., 2018: 125).

En els últims anys, es nota que la pressió per tenir audiència digital ha forçat a fer determinats títols més cridaners i sovint més catastròfics perquè s'accepti tirar endavant el tema. Això és un problema. Malauradament, malgrat que les enquestes diuen que la gent evita les notícies negatives després es confirma que aquestes notícies més negatives són les que tenen més clics que no pas aquelles notícies que positives. (Sánchez, 2025)

Els continguts periodístics competeixen per l'atenció de l'audiència juntament amb continguts amb naturaleses molt variades —la majoria tendeix a l'entreteniment, o bé contingut de cercles familiars o d'amistats— que sovint estan lluny de la voluntat d'informar-se (Ross Arguedas et al., 2022: 8). Condicionar la narrativa per entrar en la mateixa dinàmica de l'ecosistema de les xarxes socials obliga a **simplificar** i escurçar els relats periodístics, fet que sovint juga en contra al rigor i el coneixement científic.

El factor de l'audiència pot ser un element orientatiu a l'hora d'elaborar notícies, per en cap cas ha de ser determinant. La crisi climàtica és una realitat que posa en perill els drets humans i que impacta a tots els racons del planeta des de diferents àmbits com la salut, l'educació, la migració, la cultura i l'economia. Per aquest motiu, les notícies de la crisi ecològica no poden ser únicament un objecte per aconseguir audiència, sinó que es tracta d'una **qüestió editorial**.

S'ha de tractar com un tema editorial, més enllà de les dades d'audiència, això és el que ha aconseguit fer el *The Guardian* i nosaltres estem en el camí. (Sánchez, 2025)

Així doncs, és imprescindible que els editors i els professionals encarregats de coordinar els continguts i tractaments periodístics també aportin confiança i recursos per cobrir un dels reptes de més grans que té la humanitat avui dia. És per aquest motiu que en els

darrers anys s'ha estimulat la creació de diferents cursos i iniciatives per educar les plantilles de diferents mitjans i, en especial, als editors d'aquests, per fomentar les cobertures climàtiques de forma científica i coherent. Aquest és el cas de les organitzacions Oxford Climate Journalism Network o Covering Climate Now.

Penso que el millor seria que tots els editors que editen les peces dels periodistes i els subdirectors tinguessin aquesta mirada climàtica, perquè no n'hi ha prou que alguns periodistes del diari estiguin conscienciats. (Sánchez, 2025)

Sovint és complicada la divisió del treball. Per exemple, un tema de sequera no sempre el faig jo. El dona algú de política en cas que estigui vinculat a legislacions o algú d'economia en cas que es parli de les pèrdues econòmiques que genera, o des d'infraestructures si es parla dels pantans o la millora de l'eficàcia d'estalvi d'aigua, però no des d'una perspectiva climàtica. Per això penso que caldria una formació sobre aquest tema a tota la redacció, igual que ens fan formació de moltes altres coses. A més, penso que la temàtica de crisi climàtica hauria de tenir una secció pròpia, perquè és un tema prou ampli per tenir subespecialitzacions —sobre infraestructures, biodiversitat, etc. (Calero, 2024)

Factors externs: barreres per la fiscalització

Més enllà dels factors interns d'una redacció, com el condicionant de l'audiència i els recursos per cobrir i editar correctament aquests continguts, també hi ha factors externs que condicionen una cobertura ètica i rigorosa. Aquest és el cas de les pressions d'organismes que poden rebre els mitjans de comunicació i que condicionen la publicació de determinades notícies, així com el tractament informatiu.

Malgrat que sovint aquestes tensions són difícilment visibles, la publicitat que es difon des dels mitjans de comunicació també és una mostra de les relacions de dependència que es generen entre empreses i els mitjans de comunicació.

Invertir recursos monetaris i humans per la cobertura climàtica és **incoherent amb el patrocini d'empreses que posen en dubte la crisi climàtica** o que publiciten iniciatives incompatibles amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible marcats per l'ONU. Malgrat tot, és habitual que es donin aquestes incongruències ètiques en els mitjans de comunicació.

Un exemple evident de la manca de coherència d'alguns mitjans és la que va ocórrer el 2 de desembre del 2019, el primer dia de la COP25 celebrada a Madrid. Dos dies després que l'Observatori de Sostenibilitat Espanyol publicqués que Endesa —l'empresa més contaminant del país en aquell moment— expulsava a l'atmosfera el 23% de les emissions industrials, diferents mitjans van incloure espais publicitaris que blanquejaven l'empresa. «Endesa lidera el canvi cap a una societat lliure d'emissions», era el titular escollit per la portada de *La Vanguardia*. «Per exemple, a l'*ABC* no hi havia cap al·lusió que es tractés de publicitat; a El País aquesta indicació apareixia de manera quasi imperceptible en una cantonada de la pàgina, i *La Vanguardia* sí que ho indicava clarament» (Alonso & Fernández, 2023: 218). Els mitjans que no indiquen clarament la naturalesa d'un contingut, si és publicitat o no, estan incorrent en l'incompliment de la Llei general de publicitat (1988, modificació de març de 2014) 7 i del Codi del dret a la publicitat.

El poder de la paraula

L'elecció del vocabulari a l'hora de redactar notícies és vital tant per assegurar la comprensió del missatge com per difondre una definició acurada dels mots, sovint, tècnics i d'argot científic. Tal com s'evidencia a l'enquesta realitzada pel *Diari ARA* (2022), encara avui dia hi ha cert desconeixement amb conceptes ambientals àmpliament usats a les notícies. Un exemple d'això, és el terme *greenwashing*, que tal com exposava l'enquesta del *Diari ARA*, només un 55% dels enquestats comprenien el seu significat malgrat fa anys que s'usa freqüentment. «Els termes mitigació i *net zero* també són majoritàriament poc coneguts» es reblava en els resultats de l'estudi.

El desconeixement general de l'argot ambiental pot donar-se per l'ús de termes científics i la gran existència d'anglicismes que dificulten la comprensió d'aquest tipus de lèxic. Per aquest motiu, és important conèixer qui hi ha darrere les dades d'audiència per poder adaptar els continguts tenint en compte el grau de coneixement del públic i així **assegurar la comprensió del missatge**. Una forma de millorar l'assimilació del contingut és a través de l'**adaptació del llenguatge emprat**.

Per fer un ús adequat i regular el grau d'especificitat, cal tenir un ampli coneixement lingüístic dels termes que fan referència a la crisi climàtica. És important comprendre les especificitats terminològiques i no confondre els termes de significat similar amb sinònims, ja que l'ús imprecís dels mots acaba repercutint en la comprensió del missatge i, inclús, en l'abandonament del consum d'aquestes notícies per confusió. Paral·lelament, també és cert que hi ha qüestions que no gaudeixen d'un **consens general** i es denominen de formes disperses amb la intenció de marcar posicionaments ideològics respecte a aquell fenomen. Un cas molt conegut són els termes que hi ha al voltant de la

denominació de l'actual crisi ecològica o crisi climàtica. En el cas dels entrevistats d'aquest treball, s'identifiquen diferents posicionaments sobre el lèxic i s'argumenta el motiu de l'ús d'aquests.

Penso que no s'hauria de dir crisi climàtica, sinó crisi ecològica. Si s'observa els factors de riscos planetaris, es veu com la crisi climàtica no era el primer, ni el segon. Penso que s'hauria de dir crisi ecològica i dins de la crisi ecològica també està inclosa la crisi climàtica. (Calero, 2024)

Referir-se al canvi climàtic o a la crisi climàtica com a canvi global per mi és el pas natural per descriure la situació actual. El canvi climàtic no deixa de ser una de les causes de la crisi global que patim, però també n'hi ha quatre més: espècies invasores, canvi d'usos del sòl, els cicles biogeoquímics i, finalment, la demografia. (Barriocanal, 2024)

En el cas de la proposta deontològica d'aquest treball, s'opta per la utilització del terme **«crisi climàtica o emergència climàtica»** en un context de difusió mediàtica. En primer lloc, perquè és científicament correcte, tenint en compte el grau d'explotació i incidència de l'ecosistema. La Terra no està experimentant un canvi climàtic com els que han tingut lloc en darreres ocasions al llarg de la vida geològica del planeta, sinó que es tracta d'**un canvi més profund i veloç**. En segon lloc, perquè el terme «crisi o emergència climàtica» es diferencia de possibles sinònims per la connotació que ha adquirit el terme en els darrers anys. Concretament, el mot també fa referència a la **causa-conseqüència** entre l'explotació de l'ecosistema per fins mercantils del model econòmic imperant i les diferents conseqüències d'aquesta emergència. Paral·lelament, és un terme de fàcil comprensió i integrat, tant en l'àmbit acadèmic, periodístic, com social. Després que el 2019 *The Guardian* fes pública la modificació del seu llibre d'estil amb l'adhesió d'aquest terme —una acció que més tard també van seguir altres mitjans, ja que fins llavors s'anomenava canvi climàtic—.

Ara bé, també cal tenir en compte que segons la teoria de les fronteres planetàries [planetary boundaries] publicada per Johan Rockström l'any 2009 en primera edició, la crisi climàtica és tan sols un dels nou factors determinants per assegurar la vida al planeta Terra. Segons l'última revisió de la teoria l'any 2025, altres límits planetaris són l'acidificació dels oceans, els forats d'ozó, el cicle del nitrogen i el fòsfor, l'ús de l'aigua, la desforestació i altres canvis als usos del sòl, la pèrdua de biodiversitat, la contaminació de partícules a l'atmosfera i la contaminació química. Avui dia ja s'han traspassat set dels nou indicadors (Johan Rockström, 2025). Continuant la teoria exposada per Rockström i amb la voluntat d'expressar que la problemàtica que enfronta la humanitat és transversal, hi ha sectors que també defensen l'ús del terme crisi ecològica, tal com expressa Cori Calero, malgrat que a hores d'ara no és un concepte que estigui estès de forma general. Aquest document pretén exposar les diferents alternatives terminològiques que se sustentin amb criteris científics.

Glossari terminològic

A continuació s'ha elaborat un glossari de termes vinculats a l'argot climàtic amb la intenció d'ajudar als professionals de la comunicació a l'hora d'elaborar notícies d'aquest àmbit. Aquestes definicions han estat extretes, en la mesura del possible, del Centre de Terminologia TERMCAT, que el 2022 va publicar *Al cel i a la terra, termes per tot*, una edició centrada en la divulgació de la terminologia meteorològica. També s'ha tingut en compte les definicions de l'Institut d'Estudis Catalans, malgrat que alguns d'aquests mots no estan recollits per la principal institució de les lletres catalanes. Paral·lelament, també s'ha complementat algunes de les definicions amb informacions d'altres fonts. A causa de la diversitat de vocabulari, s'han definit tres àmbits principals en el glossari: els conceptes científics, els mots creats per descriure situacions vinculades a la crisi climàtica i els conceptes que fan referència al dret internacional.

Ciència:

- **Temps meteorològic:**

Segons el TERMCAT, és l'estat de l'atmosfera, en un lloc i un moment determinats. Es descriu indicant el valor d'una sèrie d'elements meteorològics com la temperatura, el vent, la pressió, la precipitació, la radiació solar o la humitat. La predicció meteorològica es fa tenint en compte el temps meteorològic.

- **Clima:**

A diferència del *temps meteorològic*, el clima fa referència als valors mitjans de diferents elements climàtics, és a dir, s'avaluen en un període de temps molt extens. Segons el TERMCAT, aquest conjunt de condicions atmosfèriques caracteritzen una zona determinada. Tal com es recull a la nota al peu de pàgina del TERMCAT, «les activitats antropogèniques han modificat

de manera persistent la composició de l'atmosfera i l'ús del sòl», i han accelerat la crisi climàtica.

- **Catàstrofe o desastre natural:**

En la mesura del possible, cal evitar l'ús d'aquest terme, ja que invisibilitza la responsabilitat de les accions humanes en la degradació de la Terra. Sovint, el fet que alguns *fenòmens naturals* acabin sent catalogats com a *catàstrofes* o *desastres naturals* té a veure amb una planificació urbanística que ha obviat i descuidat la morfologia natural d'un terreny —cabals de riu, creixement del mar, tipus de sòls, nidificació d'espècies, etc.— creant construccions en terrenys no urbanitzables. A més, l'existència d'aquests fenòmens extrems està directament vinculada amb la crisi climàtica, que augmenta en freqüència i virulència aquests esdeveniments.

- **Efecte hivernacle:**

Tal com es recull en l'Enciclopèdia catalana, aquest fenomen suposa l'escalfament de l'atmosfera i de la superfície de la terra a causa de la penetració de la radiació solar i la impossibilitat d'emissió de la radiació terrestre a l'atmosfera. Ara bé, aquest equilibri de gasos i temperatura es desequilibra a causa de l'emissió de gasos com el CO₂, el metà (CH₄), l'òxid nitrós (N₂O), el vapor d'aigua, els halocarburs i, en menys quantitat, l'ozó, provocant més esclafament a la Terra.

Nomenclatura de l'argot:

- **Canvi climàtic:** Segons el diccionari de Ciències Ambientals de l'IEC, es tracta d'un conjunt d'alteracions de les condicions climàtiques que es produeixen a curt i a llarg termini. A la definició hi especifica una sèrie de modificacions físiques com «el canvi de la rotació de la Terra, els factors geològics, climàtics» i també apunta que «la contaminació atmosfèrica sembla que pugui alterar el clima». La

Terra ha experimentat diversos canvis climàtics com el que es descriu al Diccionari de Ciències Ambientals. Així i tot, les variacions climàtiques actuals no tenen precedents des de fa centenars de milers d'anys per la seva gran velocitat en les modificacions del medi i la gran afectació que genera. Per aquest motiu, l'estat de degradació actual no és una situació comparable a la descrita anteriorment. A més, la definició de *canvi climàtic* tampoc assenyalava que hi hagi un origen antropogènic en la modificació del sistema natural i, per tant, no és un terme acurat per referir-se a l'actual emergència climàtica, causada per l'ésser humà.

- **Crisi climàtica o Emergència climàtica** ⁹:

És un dels termes per denominar les alteracions que pateix el planeta Terra a causa de la sobreexplotació d'origen antropogènic de la Terra i que indueix a la mobilització per fer front a l'emergència climàtica. Malgrat que és difícil assenyalava l'inici de l'ús d'aquest mot, el 1992 el vicepresident dels Estats Units Albert Arnold Gore Jr. —Al Gore— va emprar-lo al seu llibre *Earth in balance: Forging a new common purpose*, tal com s'explica al TERMCAT, durant el mandat del president republicà George Bush, qui va fer substituir el terme *crisi climàtica* per *canvi climàtic*. Aquest últim mot es considerava que era menys esgarriós que *crisi climàtica* o *emergència climàtica*, els quals podien posar en perill l'estabilitat econòmica i energètica. Anys més tard, un estudi de la Universitat de Yale va demostrar que per un gran gruix de la societat americana el terme *canvi climàtic* interpel·lava menys que no *crisi climàtica*, ja que en el primer cas feia la sensació d'un fenomen més controlable (The Guardian, 2014).

- **Greenwashing**:

Paraula manllevada de l'anglès que fa referència al blanqueig sobre assumptes de

crisi climàtica. El terme assenyalava l'ètica dubtosa, que sovint té la intenció millorar la reputació o augmentar les vendes d'una entitat amb manca de valors mediambientals. Segons el TERMCAT, en català també es pot denominar «ecoblanqueig o blanqueig verd».

- **Petjada de carboni**:

Fa referència a la quantitat total d'emissions de gasos d'efecte hivernacle associades al cicle de vida d'una persona, d'un producte, servei o organització. Es quantifica en emissions de CO₂. Ara bé, tal com afirma l'Oficina de Canvi Climàtic (2014), «cal tenir en compte que es tracta d'un indicador parcial i concret sobre un sol aspecte ambiental i que sovint no té en compte tot el cicle de vida del producte o servei».

- **Petjada ecològica o empremta ecològica**:

Tal com s'explica a l'Xtec, el terme pretén sintetitzar l'impacte de l'activitat humana sobre el medi fent referència a la superfície utilitzada tant per obtenir tots els recursos que consumeix, com per assimilar els residus que genera —residus o CO₂. Aquest índex es mesura en hectàrees i, a diferència de la *petjada de carboni*, té en compte tot el cicle de vida. Ara bé, sovint és difícil quantificar exactament l'impacte que tenen les explotacions humanes, però serveix per aportar un valor aproximat sobre l'impacte que té el model de vida d'un territori determinat sobre el planeta.

Dret internacional

- **Justícia Climàtica**:

Segons es recull a les Nacions Unides (2023), la crisi climàtica també és una qüestió de drets humans, pel fet que impacta en la dignitat de la vida humana i la mateixa existència. Per tant, la perspectiva de justícia climàtica situa com a eix fonamental l'equitat entre territoris i

⁹ El terme «escalfament global» no és un sinònim de «crisi climàtica o emergència climàtica».

la defensa dels drets humans en la lluita contra la crisi climàtica.

• **Migrant ambiental** ¹⁰:

Segons el TERMCAT fa referència a la «persona que es veu obligada a abandonar el seu lloc de residència habitual, de manera temporal o permanent, a causa d'una degradació ambiental que afecta negativament les seves condicions de vida, especialment en contextos de vulnerabilitat». La definició de *migrant ambiental* inclou tant les degradacions ambientals d'origen natural com són els terratrèmols o erupcions volcàniques —menys vinculades a l'activitat antropogènica— i les degradacions ambientals vinculades a la crisi climàtica —vinculada a l'activitat antropogènica.

• **Migrant climàtic** ¹¹:

Segons l'Organització Internacional de Migracions, fa referència al «trasllat d'una persona o grup de persones que, predominantment per canvis sobtats o progressius en l'entorn a causa dels efectes del canvi climàtic, estan obligades a abandonar el seu lloc de residència habitual, o opten per fer-ho, sigui de manera temporal o permanent, dins d'un estat o travessant una frontera internacional». Així doncs, aquest terme extensament emprat en l'acadèmia fa referència a una situació genèrica per la crisi climàtica, si bé no aprofundeix en els contextos d'aquest tipus de migracions. Tampoc està associada a uns drets concrets, sinó que equipara la migració amb la mobilitat.

• **Desplaçat climàtic:**

L'expressió fa referència a situacions en què el poder de decisió és més limitat i per a tant, hi ha implícit un trasllat forçat a causa de la crisi climàtica. Aquests desplaçaments poden ser tan interns, dins d'un mateix país, o bé externs, a altres països.

• **Refugiat climàtic:**

En termes pràctics, el mot fa referència a les situacions del *migrant climàtic*, però afegint una connotació jurídica. Si bé actualment, els refugiats climàtics no tenen associats uns drets concrets malgrat ser una de les causes principals de migració mundial, és un terme que tendeix a l'equiparació als refugiats polítics. Ara bé, mentre aquests últims estan emparats sota el dret internacional inclòs en la Convenció de Ginebra sobre els Refugiats Polítics (1951), els refugiats climàtics no tenen un empara legal i tampoc se'ls pot incloure en aquesta Convenció, ja que sovint són migrants dins del mateix país d'origen i el moviment no es deu a una discriminació per motius de raça, religió, opinió política o pertinença a un grup social. Això significa que els refugiats climàtics no poden demanar asil o tenir l'estatus de refugiat. Avui dia, la Unió Europea no ha reconegut formalment els refugiats climàtics i aquest terme tampoc és utilitzat per l'Organització Internacional de Migracions.

• **Neutralitat climàtica o Net zero:**

Tal com assenyala el TERMCAT, es tracta del terme emprat per referir-se a la situació en què hi ha un balanç zero entre les emissions de gasos d'efecte hivernacle¹² i la

¹⁰ El terme «migrant ambiental» aporta una connotació de mobilitat voluntària que sovint no s'adiu a la realitat. Tant «migrant ambiental» com «migrant climàtic» són termes són utilitzats per l'Organització Internacional de Migracions.

¹¹ El terme «migrant climàtic» aporta una connotació de mobilitat voluntària que sovint no s'adiu a la realitat. Tant «migrant ambiental» com «migrant climàtic» són termes són utilitzats per l'Organització Internacional de Migracions.

¹² Sovint també s'usa com a sinònim de «neutralitat climàtica o net zero» el terme «neutralitat de carboni». Així i tot aquest terme no és del tot precís, ja que dins dels gasos d'efecte hivernacle també hi ha altres elements que són rellevants, més enllà del carboni.

seva absorció. La neutralitat climàtica es pot assolir a escala local, regional, estatal o mundial, però també en l'àmbit d'una empresa o organització o fins i tot en relació amb un producte o servei. A la COP27 de l'any 2022, l'ONU va fixar que la neutralitat climàtica mundial s'havia d'assolir com a molt tard el 2050. Per tal d'aconseguir aquesta fita, les Nacions Unides va establir que el 2030 el món ha d'haver reduït al 43% les seves emissions respecte als nivells del 2010 (ONU, 2022:6). Paral·lelament, la UE va aprovar el 2023 que els Estats parts es comprometien a reduir un 55% de les emissions de gasos d'efecte hivernacle, respecte al 1990, l'any 2030, amb la intenció de ser el primer continent a arribar a la neutralitat climàtica el 2050 (UE, 2023: 1).

- **Pressupost de carboni:** Fa referència a la quantitat total d'emissions de diòxid de carboni que es poden emetre mantenint l'escalfament global dins del límit de temperatura establert en l'Acord de París per no superar el llindar de seguretat dels 1,5°C d'escalfament global. Els pressupostos de carboni es poden aplicar a escala local, regional o mundial i sorgeixen del càlcul sobre la quantitat global de gasos d'efecte hivernacle que poden estar presents a la Terra mantenint l'escalfament global per sota de l'1,5°C. Aquesta xifra es fixa és de 2.770 Gt i a hores d'ara ja se n'han acumulat 2.500 Gt des de la revolució industrial. En l'àmbit de Catalunya, el pressupost de carboni és elaborat pel Comitè d'Experts sobre el Canvi Climàtic (CECC), els quals han fixat que Catalunya pot emetre, entre 2021 i 2035, 403 megatones de CO₂, la qual cosa suposa una reducció del 67% l'any 2035 respecte a 1990. Legislativament, els pressupostos de carboni estan previstos a la Llei de Canvi Climàtic de Catalunya.

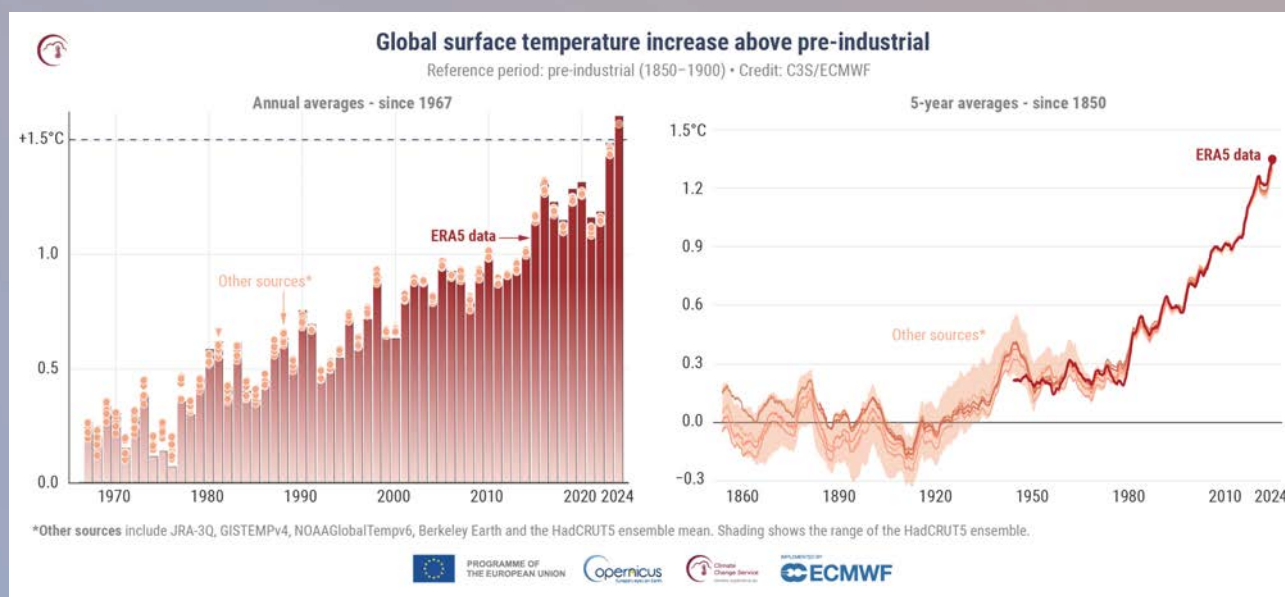
Estudi de cas

En la segona setmana del 2025, el programa europeu Copernicus confirmava que s'havia assolit el límit marcat a l'Acord de París del 2015: 1,5 °C per sobre la temperatura de l'època preindustrial (1850-1900). Concretament, la Terra està a 1,6 °C per sobre del nivell preindustrial (Copernicus, 2025). Aquesta fita, que els científics feia anys que alertaven sobre la seva arribada cada vegada més propera és inèdita i assoleix un nou rècord com a l'any més calorós mai registrat.

El fet de superar l'1,5 °C no és una fita anecdòtica, sinó que quantifica la gravetat de la situació actual i alerta dels esdeveniments d'un futur immediat. L'estudi també aborda l'augment de la quantitat de vapor d'aigua a l'atmosfera que enguany ha assolit el valor rècord arribant gairebé a un 5% per sobre de la mitjana. Aquest augment provocat per l'escalfament de l'ambient i el mar, així com la consegüent evaporació de l'aigua dels oceans, genera un fort estrès de calor que desemboca en fenòmens extrems (Copernicus,

2025). La sequera patida a Catalunya l'estiu del 2024, els incendis de Los Angeles del gener del 2025 i els temporals com la DANA de l'octubre de l'any anterior al País Valencià són alguns dels exemples de l'augment de virulència i freqüència d'aquests fenòmens.

Tenint en compte que l'augment de temperatura és un dels factors que exacerbara les conseqüències de la crisi ecològica, l'estudi titulat *Decàleg de caràcter deontològic per la narració sobre la crisi climàtica global en els mitjans públics catalans* (Forés, 2023) assenyalava les dinàmiques comunicatives de la televisió pública catalana durant les cobertures dels anomenats «pics de calor». Concretament, s'analitzen els informatius dels anys 2009, 2012, 2015 i 2022, els quatre anys amb temperatures mitjanes més elevades de la història del Principat segons el Servei Meteorològic de Catalunya. Malgrat que l'anàlisi se centra en una única conseqüència —les onades de calor— i en un

Increment de la temperatura de l'aire en superfície en comparació al període de referència preindustrial (1850-1900), a partir de diferents dades sobre la temperatura mundial que es mostren com a mitges anuals des de 1967 (esquerra) i com a mitges quinquennals des de 1850 (dreta). Crèdit: C3S/CEPMMP.

únic informatiu —els telenotícies de TV3— les conclusions de l'estudi pretenen reflectir la tendència general del tractament informatiu de la crisi climàtica dels mitjans de comunicació catalans. A continuació s'han assenyalat tres elements que han millorat en la cobertura informativa dels últims anys i tres punts que caldria millorar per tenir unes peces informatives més rigoroses, científiques i ètiques.

Una millora substancial

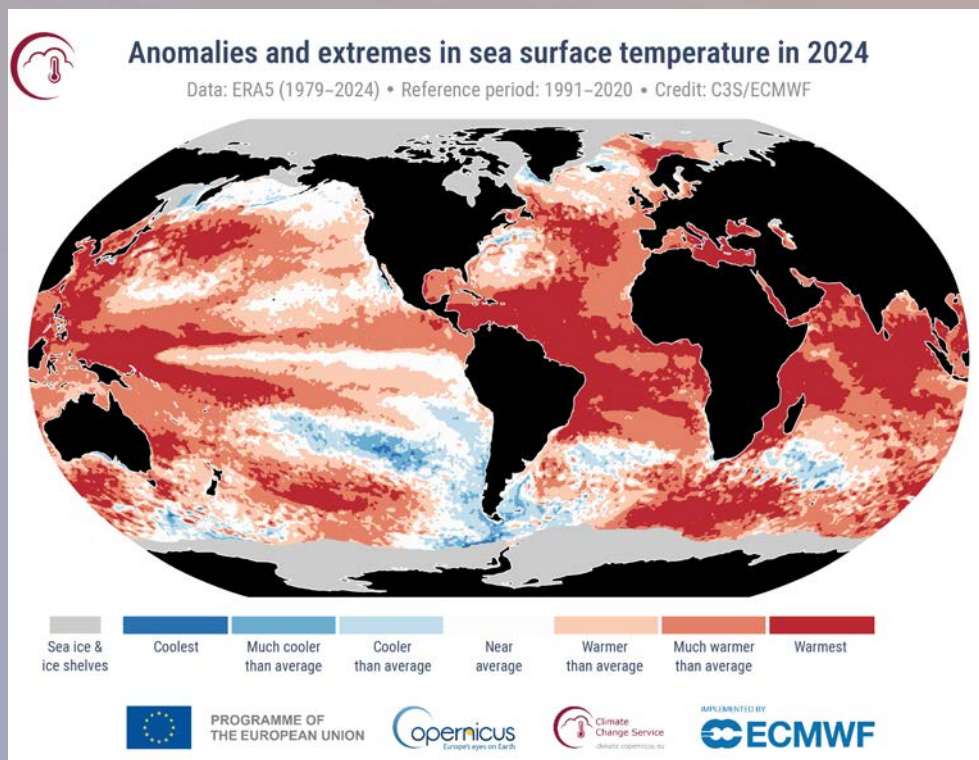
Sobre els informatius de TV3 del 2009 fins al 2022, es pot concloure que hi ha hagut una **consolidació de la rellevància informativa** sobre la crisi climàtica. Aquesta consolidació s'aconsegueix arran de la suma de la cobertura d'aquesta temàtica a la televisió i al tractament seriós i extensiu de dos grans esdeveniments: la COP de París de l'any 2015 i les manifestacions de Fridays For Future el 2019.

Aquesta consolidació s'aprecia de forma quantitativa, amb el registre d'un nombre major de minuts dedicats a les notícies sobre les onades de calor a Catalunya —a excepció de l'any 2015—; i també de forma qualitativa, amb un tractament informatiu més rigorós i científic. Així s'evidencia el 2022, quan les onades de calor són la notícia d'obertura dels informatius en quatre ocasions, el mateix nombre que s'havia aconseguit en el còmput total dels anys del 2009, 2012 i 2015. Ara bé, cal tenir en compte

que el 2022 es produeixen més dies d'onades de calor que en els anys anteriors i, per tant, més probabilitat que es difonguin un nombre de peces més elevat. Precisament, en el marc qualitatiu es destaquen tres factors claus en la millora en la cobertura de les notícies de crisi climàtica als informatius.

• Identitat pròpia:

Les notícies d'aquesta temàtica prenen una identitat pròpia i es desvinculen de la secció del Temps per prendre lloc dins dels informatius com una notícia més. Aquest fet aporta rellevància a la informació difosa i es reforça la idea que les conseqüències de la crisi climàtica no són un tema únicament vinculat a la previsió meteorològica, sinó que són una **temàtica autònoma** que reflecteix un sistema econòmic i social en col·lisió i que, per tant, és una situació que afecta diferents àrees.

Anomalies i extrems a la temperatura de la superfície del mar el 2024. L'escala de colors reflecteix els percentils de la distribució de la temperatura calculats a partir del període de referència de 1991-2020. Les categories dels extrems («Coolest» i «Warmest») tenen el 1979-2024 com a període de referència. Els valors només es calculen en els oceans sense gel.

Font de les dades: ERA5. Crèdit: C3S / CEPMPM.

TV3 és un dels mitjans generalistes que més ha apostat per la crisi climàtica en comparació a altres televisions i mitjans en generals i en els últims anys això ha anat en augment. (Calero, 2024)

- **Distinció:**

La creació de la **caràtula Crisi climàtica** que apareix a plató durant la narració de les notícies d'aquest tipus també ha ajudat a remarcar la idea que la crisi climàtica és una temàtica autònoma, transcendent i que aglutina problemàtiques de diferents tipus. Aquesta voluntat de distingir la temàtica mediambiental també s'aprecia en altres mitjans de formats diferents. Un exemple d'això és l'aposta que ha fet el *Diari ARA* en la cobertura d'aquest tipus de notícies a través de la creació de l'etiqueta de crisi Climàtica, que aglutina les notícies de totes les seccions vinculades a aquesta temàtica.

Diferents persones de la redacció vam aconseguir que s'incorporés la caràtula de crisi climàtica amb la intenció de donar rellevància a aquest tipus de notícies. Així i tot, sovint no s'ha utilitzat com tocava. Hi ha hagut casos que si les cobertures no eren específicament de crisi climàtica no es projectava la caràtula, però precisament s'ha d'entendre que aquest és un problema transversal que estigui ben vinculat i creiem que aquest és un element visual que pot ajudar els espectadors a situar-se. (Calero, 2024)

- **Cooperació amb la comunitat científica:**

Es detecta un clar augment de la presència de professionals de la comunitat científica en les cobertures. Fins fa pocs anys aquest tipus de professionals eren pràcticament inexistents en aquest tipus de notícies, i es tendia a prioritzar les declaracions de representants institucionals —regidors, alcaldes, consellers, etc.— o declaracions vivencials de gent de carrer, aportant poca informació a l'espectador, més enllà del relat subjectiu, sensorial i emotiu. L'entesa entre els professionals de la comunicació i la comunitat científica és **clau per assolir una informació de servei públic de qualitat** i incentivar la

divulgació de coneixement científic. A més, també ajuda a evitar confusions habituals sobre conceptes i explicacions científiques que suposen un repte a l'hora de narrar-los amb un temps limitat.

Hi ha més de voluntat individual d'alguns periodistes que estan sensibilitzats que no pas de voluntat institucional de televisió pública o de la direcció dels diaris. Abans em dedicava a enviar informes que trobava molt rellevants a diferents mitjans de comunicació, però poques vegades tenia resposta. Sento que està molt establert fer les cobertures climàtiques a les COP, però hi ha molts informes, notícies i persones interessants més enllà d'aquestes conferències anuals. (Alcaraz, 2024)

A la Universitat Politècnica de Catalunya tenim una oficina de premsa i quan els mitjans tenen una necessitat d'algun tema es posen en contacte amb nosaltres. Però sempre és una comunicació amb la mateixa direcció, no veig que estigui establert un camí on la comunitat científica tingui incidència en els mitjans. (Alcaraz, 2024)

Els principals esculls

No ha estat fins fa pocs anys que les onades de calor es van començar a vincular amb la crisi climàtica de forma explícita. El tractament informatiu **poc rigorós** i amb **falta de perspectiva climàtica** ha dificultat que els espectadors poguessin entendre la magnitud de la situació actual i la comprensió sobre les causes que ens han dut fins la situació actual.

- **Falta d'interconnexió:**

Sovint les cobertures de fets vinculats a la crisi climàtica han estat orfes de context mediambiental **presentant-se com a esdeveniments puntuals i independents**, sense atendre el fet que són una problemàtica global i d'origen antropogènic i, per tant, evitable. És cert que des de fa anys, ja s'assenyala a la crisi climàtica com a agreujant dels fenòmens naturals extrems com les tempestes i sequeres —habituals en el clima mediterrani, però més virulents i amb

més freqüència a causa de l'emergència climàtica—, com ja es va veure a les cobertures de la DANA a València (novembre, 2024). Ara bé, cal fer explícit també els vincles entre la crisi climàtica i altres àmbits temàtics que d'entrada no estan explícitament relacionats amb el clima —com la necessitat d'un canvi de model econòmic, l'adaptació dels sistemes de transport, l'encariment del cost del sistema sanitari i les migracions.

En notícies que estan relacionades amb la crisi climàtica, penso que no es fa prou esforç per subratllar la vinculació d'una determinada conseqüència amb les causes mediambientals, això requereix esforç i consciència dels professionals. Perquè les coses canvin penso que cal fer una tasca constant d'anar ajudant la gent a connectar conceptes. Tenim la idea de grans catàstrofes, però no de notícies del dia a dia. Per exemple, les conseqüències i el que significa l'ampliació de l'aeroport del Prat, les notícies econòmiques quan es parla del PIB, que malgrat que s'ha dit en repetides ocasions que cal decreixer en producció i consum, als informatius tan sols apareix una sola perspectiva econòmica que advoca pel creixement constant. Cal fer les coses diferents i tenir una mirada més integral. (Alcaraz, 2024)

Un dels exemples més clars sobre el fet que no s'interrelacionen les causes i conseqüències és que el dia que va tenir lloc la DANA, el Lancet Countdown va publicar un informe afirmant que s'havia assolit un nou rècord de morts al món a causa de la crisi climàtica. La primera causa eren les onades de calor i, la segona, les inundacions. Aquell dia el telenotícies va ser d'hora i tres quarts per l'especial dedicat a la DANA i a mi em van assignar un minut per parlar d'aquest informe que jo volia vincular amb la DANA. Finalment, la peça amb dues entrevistes i la revisió de l'informe no va sortir al telenotícies perquè no ho van veure oportú. (Calero, 2024)

El principal problema que veig en els mitjans de comunicació és la falta d'interrelació entre la crisi climàtica i les notícies que a priori no tenen a veure amb l'emergència mediambiental. Per mi una referència és el *The Guardian*. Aconsegueixen tenir

aquesta visió transversal que és necessària per cobrir el que és una crisi sistèmica. Com a professora m'adono amb els alumnes que quan realment s'integren les coses és quan les interrelaciones amb fets quotidians i sento que ara la població general té present la crisi climàtica, però no és capaç d'interrelacionar. (Alcaraz, 2024)

• Proximitat en la problemàtica:

Sovint s'han tractat les conseqüències de la crisi climàtica com a fenòmens aïllats, llunyans i sense implicacions quotidianes més enllà dels esdeveniments extrems. D'aquesta manera s'indueix a pensar que la crisi climàtica són fenòmens extrems puntuals incontrolables, en lloc de presentar-ho com una successió d'accions evitables (Teso et al., 2018: 45). Aquest no és només un fet característic de les cobertures de TV3, ja que altres mitjans de premsa estatal també destaquen per fer cobertures sense indagar en les implicacions directes, actuals i estructurals d'aquesta problemàtica (Teso et al., 2018: 12). Cobertures d'aquest tipus han fomentat concepcions errònies que situen les conseqüències de la crisi climàtica com a esdeveniments llunyans i sense impactes en el dia a dia de la població. Històricament, no s'ha fet prou esforç per cobrir les conseqüències de la **crisi climàtica en el territori** i s'ha tendit a cobrir problemàtiques llunyanes que generen tendresa, llàstima o pena, però que, en canvi, no són capaces de mobilitzar la població per fer-hi front (Teso & Fernández, 2017: 1166). En aquesta línia, també cal tenir en compte que si bé a les zones rurals les modificacions en el clima i la terra són més palpables, no es tracta d'una problemàtica relegada a les àrees no urbanes. Aquesta és una qüestió que afecta tota la població d'arreu del territori.

• Fatiga climàtica:

Tal com han assegurat alguns teòrics de la comunicació, la fatiga climàtica és un patró que es repeteix de forma general en els mitjans de comunicació. Això es deu a la falta de producció d'un discurs atractiu més enllà de les notícies amb una tendència catastròfica,

centrant-se en les conseqüències i no en les causes. Aquest enfocament, també fruit de cobertures que en poques ocasions s'allarguen més d'un minut, dificulten l'abordatge d'aquesta temàtica més enllà de les conseqüències puntuals —sovint catastròfiques— que cobreixen els informatius (Forés, 2023). És per això que cal que les cobertures climàtiques estiguin predisposades a assenyalar les **causes i les decisions que condueixen a la crisi climàtica** (Teso et al. 2018: 12), amb la intenció de crear una **resposta mobilitzadora en l'espectador**. En aquesta línia, s'articula la teoria del **Periodisme de Solucions**, una disciplina dins de l'anomenat periodisme constructiu que pretén narrar la realitat incloent iniciatives que treballen per fer front a les problemàtiques exposades (Ros, 2022).

De vegades toca dir les coses pel seu nom i aquesta voluntat de cobrir notícies positives no ha de servir per posar una bena als ulls a la població. Ara bé, amb la mesura adequada sí que pot ser una bona alternativa per subratllar propostes que prosperen. També trobo a faltar donar la volta a alguns fets. Un mateix fet pot explicar-se de moltes maneres. Per exemple, la reelecció de Trump és una notícia negativa per tirar endavant polítiques climàtiques, però també és un fet negatiu pels nord-americans. El fet de tenir un president negacionista de la crisi climàtica els farà perdre molta competitivitat econòmica, ja que el més probable és que Trump ignori la necessitat del país d'adaptar-se a la producció d'energies renovables. (Alcaraz, 2024)

Un dels problemes que ens trobem és el cansament d'un tema. Per exemple, ja fa uns quants anys que és l'any més càlid mai registrat i sembla que perdi importància si es va repetint. Passa el mateix amb la notícia d'haver superat el lílindar d'emissions anual, cada any s'estan superant. La meua opinió és que hem de mirar molt bé com fem aquestes notícies que sabem que ja s'han dit i que en un futur es tornaran a repetir. (Calero, 2024)

Hem d'aprendre a comunicar la crisi climàtica amb positiu. Encara que, evidentment, no són esdeveniments positius. La paraula catàstrofe o punt

de no retorn són conceptes que tot i ser acadèmics jo els miraria d'evitar perquè per la gent és molt cansat. (Barriocanal, 2024)

DECÀLEG DEONTOLÒGIC PEL TRACTAMENT INFORMATIU DE LA CRISI CLIMÀTICA

L'IPCC, el grup intergovernamental sobre crisi climàtica de l'ONU, assegura en l'informe publicat el 2023 que la finestra d'oportunitat per assegurar una vida habitable i sostenible per a tothom s'està tancant ràpidament. Malgrat tot, encara hi ha temps. De fet, el mateix estudi afegeix que es posseeixen els diners, els coneixements i la tecnologia suficient per revertir aquesta situació. Paral·lelament, la humanitat disposa de les eines per garantir una difusió d'informació arreu del món de forma instantània com mai abans, existeixen els elements indispensables per mobilitzar la població i aconseguir revertir la situació actual de crisi climàtica que viu el planeta.

Precisament, aquesta mateixa facilitat de difusió ha donat lloc en els darrers anys a la proliferació d'informacions al voltant de la crisi climàtica, també les que donen veu i suport als negacionistes climàtics. Aquest fet ha comportat una doble dificultat als professionals de la comunicació: per una banda, haver de construir el relat d'un fenomen nou a les redaccions com és la crisi climàtica sense cap guia i, per l'altra, ser els responsables de desarticular i rebatre les notícies falses vinculades a aquesta problemàtica.

Cal tenir en compte que la crisi climàtica no és una qüestió lliure de tensions ideològiques. Aquest és cada vegada més un àmbit tractat per líders, tant empresarials com polítics. Davant d'aquest nou paradigma calen professionals de la comunicació formats amb perspectiva crítica, rigor científic i amb els coneixements climàtics necessaris.

Pels motius exposats al llarg del treball, el Consell de la Informació de Catalunya ha considerat necessària la creació d'una guia de recomanacions de tipus deontològic sobre el tractament informatiu de la crisi climàtica. Aquesta pretén ser una guia pràctica per a tots els professionals dels mitjans de comunicació a l'hora de narrar les notícies vinculades a la crisi climàtica. Les aportacions següents han tingut com a referència principal la Declaració de Principis Ètics respecte al Canvi Climàtic de la UNESCO signada per 195 estats l'any 2017.

1.

Acabar amb la promoció i blanqueig d'empreses causants de la crisi climàtica

Els mitjans de comunicació tenen una gran responsabilitat a l'hora de fiscalitzar les accions institucionals i empresarials que vulneren els Objectius de Desenvolupament Sostenible de l'ONU. Per això, els mitjans de comunicació han de trencar qualsevol relació amb entitats que fomentin l'explotació de recursos naturals i l'emissió de gasos d'efecte hivernacle. No només per la coherència, ètica i justícia global que simbolitzen els mitjans de comunicació, sinó també per garantir la independència editorial i la llibertat de premsa. Paral·lelament, és vital que aquests desenvolupin una tasca activa per assenyalar les accions o organitzacions que agreugen la crisi climàtica i s'allunyin de la promoció d'accions alineades amb el *greenwashing*.

2.

Transversalitat en el tractament informatiu i en les redaccions

Una de les característiques intrínseques de la crisi climàtica és la seva naturalesa transversal pels sectors en els quals impacta, les zones planetàries i la varietat de formes que prenen les conseqüències del desequilibri ambiental. Per això, la cobertura d'aquesta temàtica també ha de ser transversal. Per una banda, cal que totes les seccions de les redaccions siguin capaces de cobrir les notícies d'aquesta temàtica amb rigor, fet que requereix la capacitat d'interrelacionar i analitzar els fets amb perspectiva climàtica. Per altra, cal entendre que el públic que consumeix notícies sobre crisi climàtica també és ampli i heterogeni, segons el seu grau de coneixement sobre la temàtica, la sensibilització adquirida, la cultura, els recursos econòmics i la distribució territorial, entre altres. Aquest fet no ha de ser una condició que limiti l'enfocament sinó un al·licient per diversificar els continguts, les formes i els relats.

3.

Humanitat i justícia global en la narrativa

Les notícies vinculades a la crisi climàtica s'han de construir assumint que aquesta és una qüestió de justícia global. Per tant, tota cobertura d'aquesta temàtica no pot ignorar que les relacions dutes a terme pel nord global han estat històricament, i encara són, abusives i colonials amb els països del sud global. Aquesta dinàmica s'ha d'assenyalar, i cal instar a la responsabilització dels països i actors causants també des dels mitjans de comunicació. Així doncs, cal que els periodistes siguin conscients que la crisi climàtica també és resultat d'un sistema que ha perpetuat la vulneració dels drets humans i l'explotació dels sistemes naturals.

4.

Generar acció, no compassió

És rellevant que els mitjans de comunicació siguin capaços de generar un discurs mobilitzador per fer front a la crisi climàtica. Per aquest motiu un dels majors reptes a l'hora de cobrir l'actualitat d'aquest àmbit rau en el fet d'evitar els discursos catastrofistes. Si bé és cert que gran part de les informacions que es publiquen subratllen els danys causats per l'ésser humà en diferents àmbits, és important que s'incloguin també les iniciatives i oportunitats existents per revertir aquesta tendència. Una eina útil que defensa aquesta estratègia i promou els mitjans de comunicació com a actors del canvi és el periodisme de solucions. La divulgació d'històries personals vinculades a la crisi climàtica, a més de la producció de peces audiovisuals en les cobertures informatives són dos tipus de contingut que poden ajudar a sensibilitzar l'audiència i generar acció. D'aquesta manera es pretén evitar la sensació d'impotència, paràlisi i inacció social que pot generar l'anomenada fatiga climàtica.

5.

Renunciar a la falsa simetria per no donar espai al negacionisme climàtic

Cal que els periodistes tinguin present que donar veu a teories o persones que neguen l'existència de la crisi climàtica no forma part de l'exercici de la imparcialitat ètica. Malgrat que el gran consens científic sobre l'alarmant situació climàtica pot portar a buscar relats alternatius per diversificar l'opinió difosa, seria una decisió que crearia un fals equilibri i que generaria una amplificació de la desinformació. Els professionals de la informació han de ser capaços d'identificar les postures alineades amb el negacionisme climàtic i el derrotisme climàtic i vetllar perquè no siguin difoses sota el pretext de la diversitat d'opinions o de teories alternatives.

6.

Prioritzar les problemàtiques locals

Les conseqüències de la crisi climàtica arreu de Catalunya són indubtables. Per aquest motiu, cal destinar esforços considerables a localitzar i cobrir aquestes problemàtiques locals per garantir la representativitat territorial i, en definitiva, el servei públic en els mitjans de comunicació. Paral·lelament, aquestes cobertures reforcen la idea que la crisi climàtica és una realitat tangible i pròxima en temps i espai a tota la població. Per a poder generar aquestes peces periodístiques és imprescindible facilitar el desplegament de dispositius necessaris per assegurar que els professionals podran generar cobertures acurades, científiques i rigoroses.

7.

Apostar per recursos visuals capaços de narrar

Amb la mateixa solvència que s'articulen els discursos escrits i orals, els recursos visuals també s'han de construir amb responsabilitat, coherència i cura. L'ús d'imatges o recursos gràfics — estadístiques, mapes, fotografies, vídeos, etc.— no només han d'acompanyar les informacions, sinó que també han de ser capaços de crear un discurs autònom i sòlid. Per tant, cal fer una aposta clara per aquest tipus de contingut. En aquestes cobertures, la difusió d'un entorn abundant i paradisiac no ha de ser un objectiu, ja que sovint aquestes imatges no són una mostra versemblant de l'entorn i poden crear estats de complaença i seguretat que no s'adeqüen a la realitat de l'emergència climàtica actual.

8.

Unificar l'ús del vocabulari

Cal introduir un criteri únic i comú en el vocabulari emprat per narrar les notícies de crisi climàtica. Aquest criteri ha de tenir en compte que la utilització indiscriminada de determinades paraules pot portar a la confusió o inexactitud, motiu pel qual dificultaria la transmissió adequada del missatge.

9.

Augmentar el coneixement climàtic dels professionals

És imprescindible que diferents professionals amb coneixements climàtics exerceixin com a redactors i prescriptors especialitzats amb la matèria, dirigint la cobertura d'aquesta temàtica. Ara bé, per garantir un bon tractament informatiu

sobre la crisi climàtica cal que els professionals de la comunicació no formats específicament en aquesta matèria també estiguin sensibilitzats amb l'emergència climàtica i siguin capaços d'incloure la perspectiva de crisi climàtica en les cobertures de les seves seccions. D'aquesta manera, es garanteix una coherència interna dins del mitjà de comunicació en el tractament informatiu sobre crisi climàtica, a la vegada que es reforça la idea que l'emergència climàtica és una temàtica transversal a tots els àmbits.

10.

Catalogar les notícies de forma clara

Cal que existeixi una organització clara a l'hora de catalogar les notícies vinculades a la crisi climàtica. El públic ha de poder ser conscient que la informació que es relata està emmarcada dins de l'àmbit climàtic en el moment de consumir la informació i també en la cerca posterior a la difusió. Si bé és cert que cada redacció té una organització interna pròpia —hi ha mitjans de comunicació que han creat seccions de crisi climàtica i altres que han preferit l'articulació d'aquesta temàtica a través de *hubs* climàtics—, és vital que existeixi un etiquetatge clar i coordinat d'aquestes peces.

Referències

2030 climate targets - European Commission. (s.d.). Recuperat 26 gener 2025, de https://climate.ec.europa.eu/eu-action/climate-strategies-targets/2030-climate-targets_en

Agnieszka, W. (s.d.). *From growth to «beyond growth»: Concepts and challenges.*

Alonso, M. G. T., & Fernández-Reyes, R. (2023). *Canvi climàtic: Informar sobre un procés irreversible.*

ARA. (2024). *Les morts per calor es triplicaran a Europa a finals de segle.* Ara.cat. https://www.ara.cat/medi-i-crisi-climatica/morts-calor-europa-canvi-climatic-mortalitat_1_5120737.html

Bolstad, P., Victor, D.G. (2024). Growing deviations between elite and non-elite media coverage of climate change in the United States. *Climatic Change*. <https://doi.org/10.1007/s10584-024-03750-1>

Butlletí Climàtic Anual 2022. (2023). Meteocat. https://static-m.meteo.cat/wordpressweb/wp-content/uploads/2023/06/26103610/BCA_2022.pdf

Carles Barriocanal Lozano - GRAM Grup de Recerca Ambiental Mediterrània. (s.d.). Recuperat 5 gener 2025, de <http://www.ub.edu/gram/membres/carles-barriocanal-lozano/>

Catalunya, S. M. de C. G. de. (s.d.). *Butlletí anual d'indicadors climàtics.* Servei Meteorològic de Catalunya. Recuperat 7 maig 2023, de <https://www.meteo.cat/wpweb/climatologia/butlletins-i-episodis-meteorologics/butlleti-anual-dindicadors-climatics/>

Change, N. G. C. (s.d.). *Carbon Dioxide Concentration | NASA Global Climate Change.* Climate Change: Vital Signs of the Planet. Recuperat 28 gener 2025, de <https://climate.nasa.gov/vital-signs/carbon-dioxide?intent=121>

Climate change is a matter of justice - here's why | UNDP Climate Promise. (2023). <https://climatepromise.undp.org/news-and-stories/climate-change-matter-justice-heres-why>

Codi deontològic | Fundació CIC. (s.d.). Recuperat 29 maig 2023, de <https://fcic.periodistes.cat/codi-deontologic/>

Copernicus: 2024 is the first year to exceed 1.5°C above pre-industrial level | Copernicus. (s.d.). Recuperat 10 gener 2025, de <https://climate.copernicus.eu/copernicus-2024-first-year-exceed-15degc-above-pre-industrial-level>

Corner, A., Shaw C. (2018) *Principles for effective communication and public engagement on climate change.* A Handbook for IPCC authors. <https://www.ipcc.ch/site/assets/uploads/2017/08/Climate->

[Outreach-IPCC-communications-handbook.pdf](#)

Cozzi, L. Motherway, B (2021). *The importance of focusing on jobs and fairness in clean energy transitions*. IEA. <https://www.iea.org/commentaries/the-importance-of-focusing-on-jobs-and-fairness-in-clean-energy-transitions>

Clean energy is boosting economic growth – Analysis. (2024). IEA. <https://www.iea.org/commentaries/clean-energy-is-boosting-economic-growth>

Diccionari de l'emergència climàtica | TERMCAT. (s.d.). Recuperat 6 novembre 2024, de <https://www.TERMCAT.cat/es/diccionaris-en-linia/295/search/refugiat%2Bclim%C3%A0tic?type=basic&condition=contains>

Diccionari General DCT. (s.d.). Recuperat 5 gener 2025, de <https://cit.iec.cat/progdct/default.asp?opcio=99&id=624910#top>

Dióxido de carbono | *Signos vitales*. (s.d.). Climate Change: Vital Signs of the Planet. Recuperat 21 octubre 2024, de <https://climate.nasa.gov/en-espanol/signos-vitales/dioxido-de-carbono?intent=111>

Economic costs of weather-related disasters soars but early warnings save lives. (2023). World Meteorological Organization. <https://wmo.int/media/news/economic-costs-of-weather-related-disasters-soars-early-warnings-save-lives>

Efecte hivernacle | *enciclopedia.cat*. (s.d.). Recuperat 17 gener 2025, de <https://www.enciclopedia.cat/gran-enciclopedia-catalana/efecte-hivernacle>

El canvi climàtic pot tenir conseqüències desastroses per a l'economia | *Sostenible*. (s.d.). Recuperat 6 octubre 2024, de <https://www.sostenible.cat/noticia/el-canvi-climatic-pot-tenir-consequencies-desastroses-per-a-leconomia-0>

El canvi climàtic pot tenir conseqüències desastroses per a l'economia | *Sostenible*. (s.d.). Recuperat 6 octubre 2024, de <https://www.sostenible.cat/noticia/el-canvi-climatic-pot-tenir-consequencies-desastroses-per-a-leconomia-0>

Els gasos amb efecte d'hivernacle. (s.d.). Canvi climàtic. Recuperat 9 novembre 2024, de http://canviclimatic.gencat.cat/ca/canvi/efecte_hivernacle/

Examples of Economic Growth Challenges in Green Growth. (2025). <https://www.hks.harvard.edu/examples-economic-growth-challenges-green-growth>

Global Risks Report 2024. (s.d.). World Economic Forum. Recuperat 11 octubre 2024, de <https://www.weforum.org/publications/global-risks-report-2024/digest/>

Global Social Challenges | *It's time for the Global North to take responsibly for climate change*. (s.d.). Recuperat 5 octubre 2024, de <https://sites.manchester.ac.uk/global-social-challenges/2022/07/16/its-time-for-the-global-north-to-take-responsibly-for-climate-change/#>

Global surveys show people's growing concern about climate change. (2023). Clean Energy Wire. <https://>

[/www.cleanenergywire.org/factsheets/global-surveys-show-peoples-growing-concern-about-climate-change](https://www.cleanenergywire.org/factsheets/global-surveys-show-peoples-growing-concern-about-climate-change)

Going Beyond GDP to Measure the Changing Wealth of Nations. (2024). <https://environment.yale.edu/news/article/going-beyond-gdp-measure-changing-wealth-nations>

Goldenberg, S., & correspondent, S. G. U. environment. (2014). Americans care deeply about «global warming» - but not «climate change». *The Guardian*. <https://www.theguardian.com/environment/2014/may/27/americans-climate-change-global-warming-yale-report>

Granger, G. G. (2025). *Barcelona, la ciutat europea on s'esperen més morts a causa de la calor*. Ara.cat. https://www.ara.cat/societat/salut/barcelona-ciutat-europea-preveu-major-nombre-morts-crisi-climatica_1_5267788.html

Hoffmann, U. (s.d.). *Some Reflections on Climate Change, Green Growth Illusions and Development Space*.

How Was Life? Volume II. (2021). OECD. https://www.oecd.org/en/publications/how-was-life-volume-ii_3d96efc5-en.html

Huma Parveen. (2023). Climate Change Photographs in Online Newspapers: A Visual Content Analysis. https://www.researchgate.net/publication/369505883_Climate_Change_Photos_in_Online_Newspapers_A_Visual_Content_Analysis

Idescat. Novetats. Estadística del grau d'urbanització. 2022. Recuperat 11 gener 2025, de <https://www.idescat.cat/novetats/?id=4995>

Van Daalen, K. R., Tonne, C., Semenza, J. C., et al. (2024). *The 2024 Europe report of the Lancet Countdown on health and climate change: Unprecedented warming demands unprecedented action*. *The Lancet Public Health*, 9(7), e495-e522. [https://doi.org/10.1016/S2468-2667\(24\)00055-0](https://doi.org/10.1016/S2468-2667(24)00055-0)

Institute digital news report 2024. Reuters Institute for the Study of Journalism. <https://doi.org/10.60625/RISJ-VY6N-4V57>

"It's a Battle You Are Never Going to Win": Perspectives from Journalists in Four Countries on How Digital Media Platforms Undermine Trust in News. (s.d.). Recuperat 27 gener 2025, de <https://www.tandfonline.com/doi/epdf/10.1080/1461670X.2022.2112908?needAccess=true>

Johan Rockström. (2012, setembre 19). Planetary boundaries. <https://www.stockholmresilience.org/research/planetary-boundaries.html>

La petjada ecològica. (s.d.). Recuperat 20 gener 2025, de <http://www.xtec.cat/~jherna24/6la%20petjada%20ecologica.htm>

Madalina Vlasceanu et al. (2024). Addressing climate change with behavioral science: A global intervention tournament in 63 countries. *Sci. Adv.* <https://doi.org/10.1126/sciadv.adj5778>

Masselot, P., Mistry, M. N., Rao, S., Huber, V., Monteiro, A., Samoli, E., Stafoggia, M., de' Donato, F., Garcia-Leon, D., Ciscar, J.-C., Feyen, L., Schneider, A., Katsouyanni, K., Vicedo-Cabrera, A. M., Aunan, K., & Gasparrini, A. (2025). Estimating future heat-related and cold-related mortality under climate change, demographic and adaptation scenarios in 854 European cities. *Nature Medicine*, 1-9. <https://doi.org/10.1038/s41591-024-03452-2>

Nationally representative sample sizes. (s.d.). Recuperat 21 octubre 2024, de <https://datawrapper.dwcdn.net/b6VOM/1/>

Nations, U. (s.d.). *Carta de las Naciones Unidas | Naciones Unidas*. United Nations; United Nations. Recuperat 19 abril 2024, de <https://www.un.org/es/about-us/un-charter>

Nations, U. (s.d.). *Renewable energy-powering a safer future*. United Nations; United Nations. Recuperat 4 novembre 2024, de <https://www.un.org/en/climatechange/raising-ambition/renewable-energy>

Newman, N., Fletcher, R., Robertson, C. T., Ross Arguedas, A., & Nielsen, R. K. (2024). *Reuters*

NOAA, medido en el Observatorio Mauna Loa. (2024). *Dióxido de carbono*. NASA. <https://climate.nasa.gov/en-espanol/signos-vitales/dioxido-de-carbono/?intent=111>

Objetivo 55: Reducir las emisiones del transporte, los edificios, la agricultura y los residuos. (s.d.). Consilium. <https://www.consilium.europa.eu/es/infographics/fit-for-55-effort-sharing-regulation/>

OECD. (2021). *How Was Life? Volume II: New Perspectives on Well-being and Global Inequality since 1820*. OECD. <https://doi.org/10.1787/3d96efc5-en>

Olga Alcaraz Sendra | Meer. (s.d.). Recuperat 5 gener 2025, de <https://www.meer.com/es/authors/953-olga-alcaraz-sendra>

Ortiz, D.A. (2018, novembre 19). *One simple reason we aren't acting faster on climate change?*. BBC Future <https://www.bbc.com/future/article/20181115-why-climate-change-photography-needs-a-new-look>.

Petjada de carboni. (s.d.). Medi Ambient i Sostenibilitat. Recuperat 17 gener 2025, de http://mediambient.gencat.cat/ca/05_ambits_dactuacio/empresa_i_produccio_sostenible/estrategia_ecodisseny/ecodisseny/eines/eines_av/petjada_carboni/index.html

Petjada ecològica. (2025). En *Viquipèdia, l'enciclopèdia lliure*. [https://ca.wikipedia.org/w/index.php?title=Petjada ecol%C3%B2gica&oldid=34474334#cite_note-2](https://ca.wikipedia.org/w/index.php?title=Petjada_ecol%C3%B2gica&oldid=34474334#cite_note-2)

Pomarol, M., Pons, X., Puig, C., et al. (2000). *ESTAT DE LA NATURA A CATALUNYA 2020 PG.3*.

Prater, A. T., Kerry Cleaver, Joe Goodman, Tom Pearson, Tom. (2024). *In-depth Q&A: How does climate change drive human migration?* Carbon Brief. <https://interactive.carbonbrief.org/climate-migration/index.html>

Quina és la diferència entre emergència climàtica i crisi climàtica? - Verificat. (2022). <https://www.verificat.cat/glossari-de-terminologia-climatica/>

RAED. (2021). El silenci de la Sisena Extinció Massiva. Reial Acadèmia Europea de Doctors. <https://raed.academy/ca/el-silenci-de-la-sisena-extincio-masiva/>

Renovem-nos. (2025, gener 1). Els Pressupostos de Carboni de Catalunya i també els municipals | Renovem-nos. <https://renovemnos.cat/els-pressupostos-de-carboni-de-catalunya/>

Report highlights fatal health risk of climate change in Europe—Gates Cambridge. (2024). Gates

Cambridge. <https://www.gatescambridge.org/about/news/report-highlights-fatal-health-risk-of-climate-change-in-europe/>

Roca, J., Arellano, B., and Zheng, Q. (2024). Spain: Towards a drier and warmer climate? *EMS Annual Meeting 2024*. <https://doi.org/10.5194/ems2024-932>, 2024

Ros, M. C. O. C., Cristina Fort. (2022). *Alfredo Casares: “El periodisme de solucions és periodisme d’investigació al servei del que funciona”*. Todo Comunica. <https://blogs.uoc.edu/comunicacio/ca/alfredo-casares-el-periodisme-de-solucions-es-periodisme-d-investigacio-al-servei-del-que-funciona/>

Sánchez, S. (2022). *Els 92% dels lectors de l’ARA estan preocupats o alarmats per la crisi climàtica*. Ara. cat. https://www.ara.cat/ciencia-medi-ambient/92-dels-lectors-ara-preocupats-alarmats-cri-si-climatica_1_4517828.html

Segura, X. (2024). *Catalunya tindrà un clima semidesèrtic l’any 2050*. Ara.cat. https://www.ara.cat/medi-i-cri-si-climatica/catalunya-tindra-clima-semidesertic-any-2050_1_5145150.html

Standard Eurobarometer 102 -Autumn 2024-Novembre 2024- Eurobarometer survey. (s.d.). Recuperat 6 gener 2025, de <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/3215>
The concept of «climate refugee». (s.d.).

Teso Alonso, G., Fernández-Reyes, R., Piñuel Raigada, J.L. et al. (2018). *Comunicación para la sostenibilidad: el cambio climático en los medios*. Fundación Alternativas

This is what the climate crisis is costing economies around the world. (2023). World Economic Forum. <https://www.weforum.org/agenda/2023/11/climate-crisis-cost-global-economies/>

Vuit dades sobre la destrucció de la biodiversitat a Catalunya. (s.d.). Crític. Recuperat 11 octubre 2024, de <https://www.elcritic.cat/dades/vuit-dades-sobre-la-destruccio-de-la-biodiversitat-a-catalunya-i-una-dada-per-a-esperanca-163875>

Wardekker, A., & Lorenz, S. (2019). *The visual framing of climate change impacts and adaptation in the IPCC assessment reports*.